

Sammenstilling af hørings svar for Moduler for svanemærkede papirprodukter

1.	Indledning	3
2.	Oversigt over indkomne svar	3
3.	Svar om generelle forhold.....	4
3.1	Struktur:.....	4
3.2	Gyldighedstid:.....	5
3.3	Adskilte krav til masse og papir	5
3.4	Gebyr.....	5
3.5	Hjælp til ansøgning.....	6
4.	Høringssvar om Baggrundsdokument for Basismodul og Kemikaliemodul	7
4.1	Anvendelse af BAT som udgangspunkt for referenceværdier	7
4.2	Krav til dokumentation	8
4.3	Baggrund for fiberkrav og skovbrug	10
4.4	Baggrund for kemikalier og farver	11
4.5	Baggrund for energi-referenceværdier	12
4.6	Baggrund for referenceværdier for udslip	13
5.	Svar om Kriterier i Basismodul	14
5.1	Svar om kriteriers kap. 6 Skovbrug og øvrige fiberkrav.....	14
5.2	Svar om kriterier i Basismodul kap. 8 Energi.....	21
	LOPAREX OY	24
5.3	Svar om Basismodul kap. 9 Udslip.....	25
5.4	Svar om Basismodul kap. 10. Affald.....	30
6.	Svar om Kemikaliemodul	32
	SCA Hygiene Papers	35
	Wet strength agents	35
7.	Svar om Kaffefilter	42
8.	Svar om Grease Proof papir	45
9.	Svar om Kuverter	50
	Bong Suomi Oy.....	51
	StoraEnso Oyj.....	52
	Bong Suomi Oy.....	55
	Bong Suomi Oy.....	56

1. Indledning

Nordisk Miljømærkning har fornyet strukturen indenfor alle svanemærkede papirbaserede kriteriedokumenter. Den nye struktur består af et sæt modulkræterier for råmaterialer (træ, kemikalier o.s.v.) og produktion af masse og papir, inklusiv emissioner og energiforbrug. I første omgang vil den nye struktur blive introduceret i kriteriedokumenterne for tre separate papirprodukter: Kaffefiltre, fedttæt papir (mad- og bagepapir) og kuverter.

Kriterieforslagene, som har været sendt i høring har gennemgået en:

- Udvikling og harmonisering af basismodulkræterier for papirproduktion
- Revision af eksisterende separate kriteriedokumenter ("Tillægsmoduler") for kaffefiltre, fedttæt papir og kuverter.

Dokumentene er:

- Basismodul. Kræterier for svanemærkede papirprodukter
- Kemikaliemodul. Kræterier for kemikalier i svanemærkede papirprodukter
- Baggrundsdocument for Basismodul og kemikaliemodul
- Tilleggsmodul. Kræterier for svanemærkede kaffefiltre
- Tilleggsmodul. Kræterier for svanemærket fett-tæt papir
- Tilleggsmodul. Kræterier for svanemærkede konvolutter

Høringen forløb fra den 21. februar til den 23. maj 2003. De indkomne høringssvar er diskuteret på et møde mellem Nordisk Miljømærknings sekretariat og områdeansvarlige for papir- og træområdet den 10. og 11. juni 2003. De indkomne svar og resultaterne af mødets diskussioner er samlet i nærværende "Sammenstilling af høringssvar for moduler for svanemærkede papirprodukter".

2. Oversigt over indkomne svar

Støtter forslag	Støtter forslag med kommentarer	Afstår fra at tage stilling	Afstår fra at tage stilling, men har kommentar	Forkaster forslag
9	12	15	14	4

I alt 54 høringssvar har svaret. Svarerne fordeler sig som det ses af ovenstående tabel. Over halvdelen afstår fra at tage stilling, og ca. halvdelen af disse har kommentarer. Ca. 40% støtter forslaget mens ca. 10% forkaster det.

Nogle papirkoncerner har koordineret svar fra de enkelte fabrikker. Visse steder er svaret gengivet her i sammenstillingen på både skandinavisk sprog og engelsk.

Længere høringssvar kan være gengivet i forkortet form eller delt op mellem flere punkter i sammenstillingen. Det giver en mere systematisk diskussion og gennemgang af svarerne. Kommentarer fra Nordisk Miljømærkning findes efter enkelte eller grupper af svar. Udkastet til kræterier og baggrundsdocument vil blive justeret og derefter forelagt for Nordisk Miljømærkenævnet til beslutning.

3. Svar om generelle forhold

Svar, som vedrører generelle forhold, såsom selve strukturen i modul-systemet, findes i dette afsnit.

3.1 Struktur:

Dalum Papir A/S:

Dalum Papir A/S er generelt tilfreds med modulopbygningen idet systematikken burde kunne lette både sagsbehandling såvel som opfølgning på godkendelserne. Det er endvidere positivt at der sker en harmonisering af kriterierne mellem de enkelte kategorier.

Statens næringsmiddeltilsyn

Det virker logisk å bygge opp kriterier for papir modulært, slik at sentrale kriterier gjelder alle typer papir mens eksempelvis tilleggskrav for papir i kontakt med næringsmidler bare omfatter relevante produktgrupper.

Statens forurensningstilsyn

Vi synes den fornyete strukturen på kriteriedokumentet for miljømerking av papirbaserte produktgrupper er noe vanskelig å orientere seg i. Med de forskjellige modulene blir det mye gjentakelser og dokumentet blir dermed tungt å lese. Vi anbefaler derfor at denne type kriteriedokument struktureres på en annen måte.

Finlands Miljöcentral (SYKE)

SYKE tycker att den nya modulbaserad strukturen i svanmärkta pappersprodukter är en mycket nyttig och vällyckad lösning för harmonisering och klamandet av dessa kriterier. Betydelsefullt är också att BAT- reference- arbetet angående utsläppsvärden har tagits till hänsyn och på samma gång harmonisering med EU-blomman har förbättrats och kravnivån skärpas. Att kemikalier behandlas som en egen modul ses särskilt viktigt.

Natur och Miljö rf

Natur och Miljö understöder förslaget, att gå in för systemet med basmoduler och tillägsmoduler för pappersprodukter. För att göra systemet så tydligt som möjligt, bör man undvika att upprepa basmodulernas krav i tillägsmodulerna. Tillägsmodulerna får inte innehålla element som innebär en sänkning av miljökraven i förhållande till basmodulerna.

StoraEnso Oyj

Veitsiluoto bruk

Enligt vårt åsikt är förslaget till ny struktur av märkningskriterier på pappersbranschen (grundmodul + kemikaliemodul + tillägsmodul) väl motiverad och acceptabel enär den i fortsättning underlättar kontroll av olika produkters kriterier. Alltid när det framförs förändringar i en modul eller uppsättes en helt ny modul, bör olika intressegrupper kunna framföra sina kommentarer och ändringsförslag före slutgiltigt godkännande.

UPM-Kymmene Oyj

The changes in the criteria structure is a good step towards simplifying the practical work of the applicants. More attention should however be paid on the harmonisation of the registration and payment procedure in different countries.

RAISIO CHEMICALS

Module structure basically OK. We don't see any benefits for a separate "chemical ecolabel", as the criteria should be based mainly on possible risks in the applications => consider both exposure and hazard.

Naturvårdsverket

Naturvårdsverket har inte haft möjlighet att detalj granska förslagen men vill lämna följande kommentarer på dokumenten.

Rent generellt anser verket att förslaget att ha en bas- respektive kemikaliemodul som grund för kriterierna samt tilläggs-kriterier är bra för att åstadkomma en bättre harmonisering mellan de olika kriteriedokumenterna.

3.2 Gyldighetstid:

Dalum Papir A/S:

Gyldighet på kun 3 år er alt for kort horisont for papirindustrien med de til tider massive investeringer forbedringer kan afstedkomme.

3.3 Adskilte krav til masse og papir

Dalum Papir A/S:

Dalum Papir A/S er enige i at man ikke bør adskille kravene til masse og papir. Det ville dog være hensigtsmæssigt hvis masseproducenter selv kunne få svanegodkendelse af deres masser (godkendelse eks. reference værdier). Det er en meget stor administrativ byrde for papirproducenter at fremskaffe dokumentation fra masseproducenter på alle krav. Det kan endvidere være krævende for masseproducenter, at skulle sende samme dokumentation til flere kunder. Et enkelt rapporteringssystem mellem masseproducenter, papirproducenter og miljømærkningsorganisationerne burde kunne etableres uden at papirproducenten skal kunne dokumentere alt fra masseleverandøren. Dalum Papir er klar over at ovenfor beskrevne system fungerer således for skandinaviske masseproducenter. Det kunne være en fordel om der forelå et masseproducent modul, som kunne fremsendes til især masseproducenter udenfor Skandinavien med det separate krav at godkendelse skal gå via direkte henvendelse til miljømærkeorganisationen.

3.4 Gebyr

UPM-Kymmene Oyj

We welcome the development work in the Swan Label system but regret that there are still no improvements in the issues we have pointed out repeatedly in the past.

The Swan Label fees are one of our constant concerns. The fees should be based on the global sales of labelled products and be same regardless of the country which processes the application. Attention should also be paid on the reduction of the maximum fee per product group, including its definition (e.g. "Printing Papers"), and company.

3.5 Hjælp til ansøgning

Sekretariatsgruppen for Nordisk Miljømærkning, papirmoduler

Vi tror det vil være en god hjælp for ansøgere at der udarbejdes standard-formularer bla. om opfyldelse af krav til markedsføring.

Kommentar fra Nordisk miljømærkning på kapitel 3.1-3.5:

Struktur:

Strukturen har været et vigtigt emne ved denne revision. De fleste høringssvar er positive overfor den foreslåede struktur, mens en er bekymret over at det er svært at orientere sig i dokumenterne. Ved den endelige udformning af de enkelte moduler kan der muligvis være mere grundig henvisning mellem modulerne, så det bliver lettere at orientere sig. Nordisk miljømærkning vil være opmærksom på om strukturen giver problemer ved ansøgningsbehandling og eventuelt gennemføre en evaluering af strukturen før alle kriterier indarbejdes i modulstrukturen.

Gyldighed:

De foreslåede kriterier vil være første generation med modul-opbygningen. Hvis der viser sig store ulemper, kan det være godt ikke at have for lang gyldighed. Gyldighedstiden vil bli koordineret med de øvrige dele af modul-systemet.

Adskilte krav:

Tankegangen er interessant, men den griber udover de aktuelle kriterier. Den vil derfor blive diskuteret af Nordisk Miljømærkning mere overordnet.

Gebyr:

Der arbejdes i øjeblikket i de nordiske lande med gebyrstrukturen. Det er et omfattende arbejde og en dato for afslutningen er ikke fastsat.

Standardformularer:

Standardformularer udarbejdes.

4. Høringssvar om Baggrundsdokument for Basismodul og Kemikaliemodul

Høringssvar om baggrundsdokumentet for basismodulet er samlet i dette afsnit. Nogle temaer vil gå igen i svarene om selve kriterierne, som findes i Basismodul og Kemikaliemodul.

4.1 Anvendelse af BAT som udgangspunkt for referenceværdier

UPM-Kymmene Oyj

On the changes in the criteria requirement we do not comment in detail, as we as a company are not using the label on our printing papers at the moment. BAT levels (only applicable as an authorities' guideline for new mills in Europe today) may interfere with international trading.

StoraEnso Oyj, Stora Enso Berghuizer Fine Paper Mill, Stora Enso Grycksbo AB og Stora Enso Danmark A/S

We consider the proposed criteria very difficult even for environmentally competent paper manufacturers to meet. The guiding principle in the criteria development seems to be reaching BAT- values across all emission parameters. This is in conflict with the underlying thinking behind the IPPC. In order to be able to take local conditions effectively into account the IPPC recognizes the need to allow trade- offs between various emission and effluent parameters to take place. Also, even the least ambitious end of BAT- value range is representing best available technology and must therefore be fit also for the proposed criteria's various emission parameters. Furthermore, it is important that the criteria are such that early forerunners in environmental improvement work are not punished – something that the present criteria don't seem to properly reflect.

(Vi mener, at de foreslåede kriterier er meget vanskelige at imødekomme, selv for papirleverandører, der har stor erfaring mht. miljømærkning. Hovedprincippet i kriterieudviklingen synes at være en opnåelse af BAT-værdierne på tværs af alle udledningsparametre. Dette er i konflikt med den grundlæggende tankegang bag IPPC. For at kunne tage lokale omstændigheder i betragtning på en effektiv måde, anerkender IPPC behovet for at tillade byttehandel (*trade-offs*) mellem forskellige udlednings- og udstrømningsparametre. Ligeledes repræsenterer den lave ende af BAT-værdierne også den bedst mulige teknologi og skal derfor også passe til de foreslåede kriteriers forskellige udledningsparametre. Ydermere er det vigtigt, at kriterierne er udformet, så foregangsmænd på miljøforbedrings-området ikke straffes – noget, som de nuværende kriterier ikke synes at afspejle ordentligt).

Kommentar fra Nordisk Miljømærkning:

Udover BAT-værdierne har vi også set på reelle fabrikkers emissioner og energiforbrug. Derfor er referenceværdierne ikke blot fastsat til at ligge midt i BAT-intervallerne. I andre forbindelser er svanemærket blevet kritiseret for at for mange kunne klare kravene. Det er noget, der typisk vil ske i slutningen af en gyldighedsperiode for miljømærke-kriterier, hvis der har været en forbedring i branchen. Det naturlige trin indenfor miljømærkning er derfor at skærpe kriterierne igen.

Hovedprincippet er derfor at BAT-værdierne sammen med vurderingen af reelle fabrikker ligger til grund for kriterierne. Derudover indføres en fleksibilitet via point-systemet, som kendt fra de tidligere kriterier. Det er således ikke et krav at hver enkelt BAT-værdi skal opnås. Derfor anser vi ikke at kriterierne er i konflikt med IPPC, men at de derimod egner sig til at stille et godt ambitionsniveau. Pointsystemet tillader trade-offs, som ovenfor nævnt. Derudover vil fabrikkerne kunne anvende svanemærket i en fremadrettet dialog med deres miljømyndigheder, når

myndighederne begynder at tage udgangspunkt i BAT ved tildeling af miljøgodkendelser og koncessioner. Der er behov for at forklare dette nærmere i baggrundsdokumentet.

Foregangsmænd på miljøforbedrings-området bliver efter vores opfattelse ikke straffet af kriterierne, men belønnet.

4.2 Krav til dokumentation

4.2.1 Dokumentationsomfang

StoraEnso Oyj Fine Paper, Imatra Mill

Ansökan om Svanmärkningslicens för papper i enlighet med nya kriterier kommer att innebära för fabriker en allt större ansträngning ty kriterierna är redan i sig själva mera omfattande och för några delar också mera detaljerade samt förutsätter utförlig förtrogenhet och speciellt fackkunskap. Detta kommer att öka fabrikers förvaltande av tillbörlig byråkrati.

Kriteriekraven har också nästan helt blivit strängare både avseende råämne, kemikalier som tillverkning av cellulosa och papper. Hur säkerställer man att den (nord) europeiska pappersindustrin som är föregångare på området hålls vid liv i en rätt stram internationell konkurrens! Kunderna köper ändå nästan alltid det som är förmånligast. Denna modell för handlingssätt gäller speciellt bulkprodukter såsom tryckpapper!!! Tyvärr är det ännu utopi att man blott genom miljövärden skulle sälja papper eller kartong.

Därav följer att behovet av resurser ökar på fabriken och kostnaderna kommer att växa under hela kedjan av pappersbranschen från leverantörer till förädlare och dess effekt når upp till myndigheterna.

Regelbunden, periodisk rapportering under märkningstillståndets giltighetstid kommer att öka avsevärt. På årsnivå kommer antalet av dokument till myndigheter att växa eftersom t.ex. användning av förnybara energikällor samt planerna om ökning av dem skall rapporteras regelbundet. Dessutom skall kalkyler av utsläpps- och belastningspoäng samt och rapporter uppgöras årligen samt separat miljörapport ombestyras årligen före början av maj. Också andelen av certifierad träråvara som använts på fabriken skall rapporteras årligen.

Uppföljning av fabriken inre miljöfaktorer skall ökas och intensifieras både på cellulosa- och pappersfabrik samt vid behandling av vatten. Ökning av mätningar, analyser och rapportering inklusive förändringar i informationssystem kommer att inverka direkt på tillväxten av fabriken omkostnader.

Kommentar fra Nordisk Miljømærkning

At sætte kriterier er en balancegang mellem at dække relevante miljøaspekter og at opnå enkle kriterier. Hvis ikke relevante miljøaspekter bliver dækket, har et miljømærke ingen begrundelse. Hvis kriterierne er alt for besværlige at arbejde med, bliver de en barriere for producenten. Nordisk Miljømærkning har efter høringen gennemgået kriterieforslaget igen med henblik på at kunne forenkle kriterierne. Det har resulteret i at blandt andet følgende krav er udeladt: Plan for anvendelse af mere el fra fornybare energikilder. Kravet var uden grænseværdi og kun et krav om hensigtserklæring. Krav til mærkning af plastemballage til kaffefiltre og grease proof papir. Krav til vægt/nytteforhold af emballage til kaffefiltre. Emballage fra kaffefiltre og grease proof udgør ikke særligt store mængder i affaldssystemet. Der kan være andre produktgrupper, hvor sådan et krav vil være mere relevant.

Med hensyn til den årlige rapportering er det foreslået ved høringen at papirproducenten både skal rapportere egne emissioner, indhente oplysninger om masseleverandørernes forhold samt beregne nye point. Det er en forøget dokumentation i forhold til det tidligere kriteriedokument, hvor der blot skulle rapporteres om egne forhold. På den måde skulle masseleverandør årligt rapportere om sine forhold og papirleverandør om sine. For ikke at give en øget byrde og mere bureaukrati for licenshavere og deres underleverandører, foreslås det nu i stedet at den årlige rapportering bliver som tidligere: Masseleverandør og papirleverandør rapporterer om hver sine forhold og Nordisk Miljømærkning foretager selv pointberegninger i forbindelse med efterkontrol.

4.2.2 Samspil med miljøledelse

Stora Enso Berghuizer Fine Paper Mill, Stora Enso Danmark a/s, Stora Enso Oyj og Stora Enso, Nymölla Bruk

We also strongly feel that manufacturers who are already committed to regular reporting practices for instance through their EMAS-related reporting, must be offered benefits in the reporting requirements in comparison with others without such commitments.

(Vi er også af den overbevisning, at leverandører, som allerede er engageret i faste rapporteringspraksis, som fx EMAS, ikke kan afkræves at opfylde de samme rapporteringskrav som de, der ikke er engageret).

StoraEnso Oyj Fine Paper, Imatra Mill

På basis av 'off', "mförda önskar vi att svanmärkets nya kriterieförslag finslipas till en klarare riktning och överflöd, mångfaldig rapportering minskas och ej utvidgas, 'tidigare. Enligt förslaget är redan behovet av dokumentation vid ansökan av märkningstillstånd avsevärt och detta skulle upprepas genom uppdaterade årliga rapporter. Hur har man kunnat komma just till en årlig rapporteringsperiod! Fabrikens EMAS-rapportering borde kunna ersätta den årliga dokumentationen.

StoraEnso Oyj, Veitsiluoto bruk

Vi betonar också faktum att fabriker, som har EMAS-miljösystem, borde klara av rapporteringen med mindre rapporter än andra fabriker, ty dessa fabriker rapporterar för övrigt redan rätt detaljerat och mångsidigt om sina miljöärenden.

Natur och Miljö rf

Kriterierna för det Nordiska miljömärket bör vara så entydliga som möjligt och verkligen befrämja utvecklingen mot mer miljöanpassade produktionssystem. Allmänt formulerade principer och möjligheter till undantag från kraven bör därför undvikas i kriterierna.

Kommentar fra Nordisk Miljømærkning:

Leverandører, som anvender miljøledelse såsom EMAS og ISO 14000 vil ofte have lettere ved at opfylde rapporteringskravene end andre. Det forudsætter at kravene er tænkt ind i miljøledelsesystemet. Men EMAS og andre miljøledelsessystemer er normalt ikke specifik for produkter, men derimod rettet mod hele virksomheden. Desuden kan detaljeringsgrad og ambitionsniveau for sådanne miljøledelsesystemer være endog meget forskelligt. Forbrugerne skal være sikre på at de får et produkt, som er blandt de mindre miljøbelastende, når de køber et svanemærket produkt. Derfor er det nødvendigt at alle ansøgere om svanemærket opfylder de samme krav.

Oplysninger i en miljøledelses-rapport, som for eksempel EMAS vil således kunne anvendes som grundlag for at dokumentere kriterierne for svanemærket, hvis EMAS-rapporten omhandler de samme områder som svanemærkets kriterier dækker og hvis den er tilstrækkeligt produkt-specifik.

4.3 Baggrund for fiberkrav og skovbrug

4.3.1 Systemgrænse

StoraEnso Oyj

In order to avoid harmful environmental impacts due to unnecessary transportation, the forest certification requirement needs to be seen from a broader than one mill – perspective. We propose rather a corporate approach to the forestry issues with emphasis on the management of wood traceability. Furthermore, it is important that the differences in various end products' fiber requirements are properly reflected in the criteria for end products. For example, sustainable sources of fiber for Nordic fine paper manufacturing have to be increasingly based on Russia and Baltic countries, where the development of national forest certification approaches lag well behind the respective Nordic phenomena. We would also like to remind that integrated paper production is the most eco- efficient way of manufacturing paper products and therefore suggestions (see envelope criteria) to buy market pulp to remedy the low certification status are simply a projection of ignorance from the criteria developers' part.

Stora Enso Danmark A/S

For at undgå skadelig miljømæssig indvirkning pga. unødvendig transport, skal skovcertificeringskravet ses fra et bredere perspektiv end fra den enkelte fabriks. Vi foreslår en koncern-tilgang til skovindustri-emnerne med fokus på styringen af *wood traceability*. Det er ydermere vigtigt, at forskellene på *fiber requirements* i forskellige slutprodukter afspejles korrekt i kriterierne for slutprodukter. Eksempelvis er det nødvendigt, at bæredygtige fiberkilder til finpapirfremstilling i Norden mere og mere baseres på de russiske og baltiske lande, hvor tilgangen til udviklingen af skovindustricertificering er bagud sammenlignet med de pågældende nordiske lande.

Stora Enso Berghuizer Fine Paper Mill

In order to avoid harmful environmental impacts due to unnecessary transportation, the forest certification requirement needs to be seen from a broader than one mill-perspective. We propose rather a corporate approach to the forestry issues with emphasis on the management of wood traceability. Furthermore, it is important that the differences in various end products' fiber requirements are properly reflected in the criteria for end products. For example, sustainable sources of fiber for Nordic fine paper manufacturing have to be increasingly based on Russia and Baltic countries, where the development of national forest certification approaches lag well behind the respective Nordic phenomena.

Stora Enso, Nymölla Bruk

För att undvika skadlig påverkan på miljön genom onödiga transporter anser vi att skogscertificeringskravet bör ses från ett bredare perspektiv än ett enskilt bruks. Vi föreslår att man ser certifieringsfrågan utifrån koncernnivå med tonvikt på vedens spårbarhet och system för detta. Till yttermera visso är det av största vikt att skillnader i fibersammansättningen för olika slutprodukter beaktas vid kriteriesättningen. Till exempel bör det påpekas att uthålliga fiberkällor för nordiska finpappersproducenter mer och mer kommer att vara Ryssland och de baltiska staterna

åtminstone vad gäller kortfiber. I de nämnda länderna/regionerna är inte de nationella certifieringssystemen så utvecklade som i Norden.

Vi ifrågasätter också de hårdare certifierings- och spårbarhetskriterierna angående ved/massa för kuvertpapper. I ett integrerat bruk används massan direkt i vått tillstånd i pappersmaskinerna och det finns ingen torkning/lagring av massa för en speciell pappersprodukt. Kravet på spårbarhet skulle rent praktiskt vara mycket svårt att genomföra då det skulle medföra en omfattande administrativ hantering och en lagring av ved av betydligt större omfattning än idag.

Stora Enso Grycksbo AB

Gällande certifiering av skog så bör detta ses i ett större perspektiv än bara för ett bruk. Vi föreslår att detta blir en gemensam fråga med tonvikt på spårbarhet av veden pga att mycket ved idag kommer från Ryssland och de Baltiska staterna, där certifiering av skog inte kommit så långt ännu. Detta skall ställas mot att vi idag kan köpa massa från Sverige, men om 20 % fiber skall vara från certifierat skogsbruk skulle det innebära att vi måste importera vår massa med långa transporter och högre emissioner som följd.

Kommentar fra Nordisk Miljømærkning

Vi undersøger om det kan håndteres at udvide systemgrænsen så det ikke kun er en enkelt fabrik, som omfattes, men en større del af en koncern. Foreløbige diskussioner tyder på at en koncerns fabrikker i et land eller et tømmeromsetningsforetak vil kunne håndteres samlet, således at der er sporbarhed fra skov til afskibningshavn i landet hvor skoven ligger og til ankomsthavn(e) i det land, hvor koncernens fabrikker ligger. Certificeringsprocenten i ankomsthavnene kan opgøres og antages at være fordelt ligeligt mellem koncernens fabrikker i landet. Certificeringsprocenten skal da fordeles mellem *alle* koncernens produkter, og ikke kun de, der er svanemærkede. Varer, der produceres til lager skal ligeledes med i opgørelsen. Det er vigtigt at anvende samme systemgrænse for indkøbt træ og for udgående varer.

Nordisk Miljømærkning ønsker ikke å bidra til unødig transport av hverken tømmer eller masser, men at andelen av tømmer fra sertifisert skogbruk skal øke. Nordisk Miljømærkning er klar over at utbredelsen av sertifiseringsordningene ikke har kommet like langt i alle land, men ønsker å stimulere til at flere skogsområder blir sertifisert.

4.4 Baggrund for kemikalier og farver

StoraEnso Oyj Fine Paper, Imatra Mill

Beroende på produktsortiment kan det hända att man på basis av färg- och andra kemikaliekriterier måste övergå till alternativ som har dyrare engångskostnadseffekt. Som värst finns det ej ens tillgång på ersättande färg.

Kommentar fra Nordisk Miljømærkning

Det er vigtigt ikke at stille kriterier til farve og kemikalier uden miljømæssig grund. Hvis der ikke er fare for at et kemikalie når ud til recipienten eller belaster arbejdsmiljøet før, under eller efter brug, er der ingen grund til at stille kriterier. Det kan være tilfældet for kemikalier, som kun anvendes i lukkede kredsløb. Derfor præciserer kriterierne hvilken kemikalie-funktion, de gælder for.

Nordisk Miljømærkning ønsker kun at stille relevante miljøkrav. Derfor har der været anvendt konsulenthjælp og kemikalieproducenter og masse- og papirproducenter har haft anledning til at

give kommentarer til kemikaliekravene. Vi mener, de nuværende krav er relevante men hører gerne på ændringsforslag.

Når det er sagt må det pointeres, at det netop er et ønske at man overgår til alternativer. Disse kan desværre være dyrere. Hvis ikke forbrugeren ved, at de svanemærkede produkter har den fordel, at man undgår mere belastende kemikalier i produktionen, vil 'NumRowren ikke være villig til at betale for den eventuelle merpris. Det er derfor en vigtig opgave for miljømærkeordningen til stadighed at informere om fordelene ved de miljømærkede produkter.

4.4.1 Baggrund for test af nedbrydbarhed

Nopco

"Bakgrundsnotat" side 29

Det står opgitt krav til analyser. Undertegnede har dype'=-1> ikke per dags dato tilgang til nevnte direktiver; 84/499/EØF og 88/302 EØF.

Det finnes en test kalt BODIS-test, ISO 10708. Den måler lett biologisk ValueTamarhet og er utviklet spesielt for vannuløselige komponenter noe som ofte er tilfellet for skumdempere. ISO har sendt en henvendelse til OECD om å ta opp denne testen som en alternativ metode for testing av lett nedbrytbarhet, jfr. OECD 301. Finn vedlagt en uttalelse av Torsten Källqvist, NIVA.

Kf eksist fra Nordisk Miljømærkning

Vi tager oplysningen til efterretning og vurderer testen.

4.4.2 Baggrund for klassificering

RAISIO CHEMICALS

During the validity003. De of the criteria new European chemical regulations will be available, e.g. the substances to fall in the authorisation process should be targeted more in the criteria. For more information, see e.g.

<http://europa.eu.int/comm/enterprise/chemicals/chempol/whitepaper/reach.htm>

<<http://europa.eu.int/comm/enterprise/chemicals/chempol/whitepaper/reach.htm>

> (vol I, II and VI)

Kommentar fra Nordisk miljømærkning

Vi kender til det, men vi har ingen indflydelse på tidsplanen for hvornår det indføres.

4.5 Baggrund for energi-referenceværdier

Statens forurensingstilsyn

På side 39 i bakgrunnsnotatet avsnitt om "harmonisere referanseverdi", vises det til IPPCs verdi for varmebehov til TMP på 1550 kWh/tonn. Vi antar at det refereres til BREF-dokumentet for "Pulp and paper", men vi kan ikke finne dette tallet i dokumentet. I tabell 5.2 i BREF-dokumentet står det oppgitt et energiforbruk på 2410-3220 kWh/tonn for TMP.

Kommentar fra Nordisk miljømærkning

Der er forkert henvisning i baggrundsdokumentet, det beklager vi. Der skal rettelig stå at det er for CTMP at IPPCs BAT rapport refererer en værdi på 5600 MJ/t svarende til 1550 kWh/ton til tørring af pulp (tabel 4.13 i rapporten). Det rettes.

4.6 Baggrund for referenceværdier for udslip

4.6.1 Metode med pointberegning

Miljøstyrelsen

Ad basismodul 1.0 (afsnit 1.9.x, 2.9.x og 3) og tillægsmodul madpapir og kaffefilter (afsnit 3.5):

Man har defineret kravene til udslip (til vand) på en så kompliceret måde at det er umuligt at vurdere om det foreslåede er udtryk for god miljøbeskyttelse eller det modsatte. I øvrigt sammenblender man vurderingen af udslip til vand og luft. Det er ganske enkelt ikke gennemskueligt.

Kommentar fra Nordisk Miljømærkning

Kravene er bygget op som et pointsystem, hvor udslip sættes i forhold til referenceværdier, som repræsenterer god teknologi. Ved denne revision er der lagt arbejde i så vidt muligt at kunne basere referenceværdierne på BAT. Pointene danner en sum, og hvis man udelukkende betragter summen, er vi enige i at det ikke er muligt at bedømme graden af miljøbeskyttelse. Derfor er der ydermere det krav, at hvert udslip ikke må overstige en maksimumsværdi.

Der kan være ulemper ved at samle vurderingen af udslip til vand og luft, men Nordisk miljømærkning mener også, der er fordele. Nemlig at man mindsker risikoen for at løse et miljøproblem ved at skabe et nyt. Et eksempel er at man kan mindske udslip til vand fra blegeprocessen ved at koge længere tid på cellulosemassen. Herved vil udslip af EDTA eller AOX ganske vist mindskes, men til gengæld vil udslip af NOx og muligvis S øges, fordi der anvendes mere energi til den forlængede kogeprocess. Ved at samle vurderingen, mindskes risikoen for således at flytte miljøproblemer fra en recipient til en anden.

Disse afvejninger fremgår muligvis ikke tydeligt nok af baggrundsdokumentet. Vi gennemgår teksten igen og justerer.

4.6.2 Baggrund for krav til bleget sulfatcellulose

StoraEnso Oyj Fine Paper, Imatra Mill

Enligt de framförda nya referensvärden är COD- och fosforkriterierna för blekt sulfatcellulosa till och med strängare än gällande BAT-kriterierna. Hur har man kunnat komma till dessa kravgränser! Dessutom önskar vi ny bedömning av specifika utsläppsvärden av blekt cellulosa i enlighet med tillgängliga uppgifter.

Kommentar fra Nordisk miljømærkning

Kravene tager udgangspunkt i BAT, men også udslip fra et større antal fabrikker indgår i baggrunden. BAT angiver et interval fra 8 til 23 kg/ton og referenceværdien ligger i den øvre ende af dette interval.

4.6.3 Baggrund for Tillægsmodul, kaffefilter og grease proof

RAISIO CHEMICALS

BgVV is currently BfR (Bundesinstitut für Risikobewertung). The Council of Europe Resolution AP (2002) 1 may not be implemented in all MSs and will anyway take time so therefore references to national regulations should be kept

Kommentar fra Nordisk Miljømærkning

Tak for oplysningen

5. Svar om Kriterier i Basismodul

Forrige kapitel omhandlede hørings svar om Baggrundsdokumentet for Basismodulet og Kemikaliemodulet. Dette kapitel omhandler selve kriterierne i Basismodulet.

5.1 Svar om kriteriers kap. 6 Skovbrug og øvrige fiberkrav

5.1.1 Definition af begreber i skovstandarder

Skov- og Naturstyrelsen, Danmark

I ”**Basismodul. Kriterier for svanemærkede papirprodukter**” stilles på s. 8 og s. 23 krav om at ”*papirproducenten skal arbejde for at sikre at trevirke ikke stammer fra skogsmiljøer med høje biologiske og/eller sociale verneværdier*”. Formuleringen gentages desuden flere andre steder i høringsmaterialet.

Der savnes en definition af begrebet ”skovmiljøer med høje biologiske og/eller sociale verneværdier”. Kravet må antages at være dokumenteret opfyldt i certificerede skovbrug jf. dokumentets bilag 1 vedr. krav til skovcertificering. Kravet må derfor antages alene at gælde træmasse fra ikke-certificerede skove, hvilket bør præciseres.

Dansk skovpolitik og det bæredygtighedsbegreb, som indgår i dansk skovpolitik, indeholder begrebet flersidig skovdrift, dvs. at der på samme areal kan være produktion, rekreation og bevaring af biodiversitet. Kravet om nul-hugst må anses at være i strid med dette begreb, og må således ud fra et dansk synspunkt føre til et mærkningskrav, som ikke er synonymt med bæredygtig skovdrift, og ikke fremmer dette. Kravet er formuleret på en måde, hvor det kan være direkte problematisk at eje skov, som har høj biologisk eller social værdi. I det omfang denne skov ikke allerede er beskyttet, vil der så foreligge et incitament til at konvertere skoven til mindre værdifuld skov.

Det bemærkes, at de fleste certificeringsordninger indeholder bestemmelse om urørt skov, men disse har enten en mere selektiv karakter, eller satser mod en specifik andel af skovarealet, f.eks. 10%. Dvs. cert */*Reg for så vidt ikke forbyder hugst i skove med store biologiske og/eller sociale beskyttelsesværdier, men nok foreskriver, at hugsten skal finde sted på en sådan måde, at det ikke skader værdierne.

Derfor må det anbefales, at kravet præciseres, så det forhindrer hugst, som kan være skadelig for nogle nærmere definerede høje biologiske eller sociale værdier. Det vil være i god overensstemmelse med international og national skovpolitik.

I ”**Basismodul. Kriterier for svanemærkede papirprodukter**” stilles på s. 24 nogle skrappe krav til sporbarhed af ikke-certificeret råtræ. Der stilles krav om mulighed for at forlange dokumentation for oprindelseskommune og evt. tillige oprindelsesbevoksning for at sikre at det ikke kommer fra bevoksninger med høje biologiske værdier.

Det er som ovenfor nævnt vigtigt at definere nærmere, hvad der forstås ved høje biologiske værdier både mht. truede dyr, habitattyper og en minimumsstørrelse for sådanne arealer. Hvis begrebet omfatter danske §3-arealer (efter naturbeskyttelsesloven) og nøglebiotoper ned til feks. 0,25 ha størrelse, vil både kravet 2d029774entationsopgaven være nærmest umuligt at opfylde, fordi arealerne indgår i alle skove og i tillige i mindre omfang i mange skovbevoksninger.

Til ”**Basismodul. Kriterier for svanemærkede papirprodukter. Bilag 1. Krav til skovcertificering**” på s. 38 samt ”**Baggrundsnotat. Moduler for Svanemærkede papirprodukter, bilag 6.1: Krav til skovcertificering, side 60(76)**” haves følgende bemærkning: Der kræves at certificeringsstandard ”skal balancere de økonomiske, økologiske og sociale interesser og være i samsvar med FN’s Rio-dokument, FN’s skovprincipper og Agenda 21 samt respektere relevante internationale konventioner og aftaler”.

For god ordens skyld bør det fremgå hvilke konventioner og aftaler, som anses for relevante pt. Tilsvarende bør det oplyses, hvilke certificeringssystemer, der pt. er godkendt af Miljømærkesekretariatet. Alternativt bør oplysningen kunne findes på hjemmesiden.

Skov- og Naturstyrelsen, Danmark

I ”**Baggrundsnotat. Moduler for Svanemærkede papirprodukter, afsnit 6: Skovbrug, side 13(76)**” motiveres behovet for certificering med problemerne med global skovrydning og tilsidesættelse af urbefolkningernes rettigheder.

De omtalte problemer er imidlertid knyttet til tropisk skovdrift/skovrydning, hvor træet kun i meget begrænset omfang bruges til papir. Til papirproduktion anvendes helt overvejende (87%) træ fra Nordamerika, Europa, Rusland og Japan (jf. *United Nations. Timber Bulletin – Volume LV (2002), No.3: Forest products annual market review 2001-2002*). Det ville således have større relevans hvis afsnittet omhandlede ikke-tropiske skoves biodiversitet, gerne med fokus de biologiske værdier, som skal bevares i fald der ønskes skrappe beskyttelse end certificeringsordningerne garanterer. Alternativt kunne nævnes hovedtrækkene af certificeringsordningernes krav til begrænset miljøpåvirkning.

På samme side omtales, at man i Danmark er i gang med at blive certificeret af FSC. Formuleringen er misvisende, idet certificeringen nærmest ikke har nogen udbredelse endnu i Danmark. Hidtil er der kun certificeret ca. 400 ha skov i Danmark. Dette er sket i FSC-regi efter den engelske FSC-retningslinier, idet den danske FSC-retningslinier ikke er endeligt godkendt endnu. Desuden har PEFC kun lige påbegyndt certificering, i forlængelse af at den danske PEFC-standard blev endeligt godkendt d. 15/10-2002.

WWF i Danmark

WWF Verdensnaturfonden forholder sig i dette høringssvar alene til de principielle skovcertificeringsaspekter i kriterierne.

WWF Verdensnaturfonden afstår således fra at tage stilling til alle øvrige dele af forslagene i denne høring (jvnf. Miljømærkesekretariatets brev af d. 21. feb. 2003).

WWF har vedlagt 6 bilag;

- a) Brev til miljøministeren vedr Svanemærket
- b) Pressemeldelse om Svanemærkede træprodukter
- c) WWF positionpaper on certificationschemes
- d) WWF positionpaper on FSC
- e) WWF positionpaper on PEFC
- f) FERN "Anything goes?"-leaflet om analyse af fire skovcertificeringssystemer

WWF Verdensnaturfonden mener fortsat at kravene i dokumentet; "Kriterier for Svanmærkte pappersprodukter" - bilag 1 vedr. skovcertificering rummer uacceptable store huller der tillader at ubalancerede, udemokratiske og miljømæssigt for svage skovcertificeringssystemer kan godkendes under Svanens kriterier. Såvidt vi er orienteret er f.eks. PEFC Finlands og PEFC Norges skovbrugsstandarder godkendte på trods af bl.a. at en række miljøinteresser har undsagt og afvist at bakke op om disse standarder, da de ikke er tilstrækkeligt gode kompromisser mellem de sociale, miljømæssige og økonomiske krav til bæredygtig skovdrift.

Vi har i flere omgange gjort Svanemærkesekretariatet og miljøministeren opmærksom på problemstillingen. Bl.a. i to fælles breve af henholdsvis 4. maj og 14. juni 2001 til Miljøministeren fra Forbrugerrådet, Danmarks Naturfredningsforeningen og WWF Verdensnaturfonden og i en fælles pressemeldelse fra 17 organisationer i Norden. De to sidstnævnte dokumenter er vedhæftet dette høringssvar.

WWF Verdensnaturfonden vurderer fortsat at det nuværende krav i bilag 1 om at man under udviklingen af en skovbrugsstandard blot skal sikre at man har *inviteret* repræsentanter fra et bredt udvalg (bilag 1 s. 37/47) forskellige interesser er uforeneligt med underliggende demokratikrav i formuleringen om; "Standarden skal balansere de økonomiske, økologiske og sociale interesser og være i samsvar med FNs Riodokument; Agenda 21 og Skogprinsippene, samt respektere relevante internationale konventioner og aftaler." Bilag 1's Krav til skovcertificering er således i konflikt med sig selv.

WWF i Danmark

Derudover mangler bilag 1's Krav til skovcertificering en specifikation af hvilke konkrete målbare krav der stilles til skovcertificerings-systemer for at de kan blive vurderet at være gode nok til Svanen.

Ligeledes mangler der en beskrivelse af hvordan der skal anlægges skøn fra Svanemærket's nævnt og sekretariater for hvilke skovcertificerings-systemer der opfylder henholdsvis ikke opfylder bilag 1's Krav til skovcertificering.

WWF Verdensnaturfonden mener således at svanemærkede træbaserede produkter *ikke* giver forbrugeren tilstrækkelig sikkerhed for godt miljøvalg for så vidt angår biodiversiteten i de skove som råvaren kommer fra. Derfor kan vi i dag *ikke* anbefale Svanemærkede træbaserede produkter. Vi anbefaler i stedet FSC mærkede produkter der gerne tillige er Svanemærkede (aht. til produktionskædes andel af træprodukters livscyklus).

Samtlige Svanemærke kriterier for samtlige træbaserede produktgrupper bør stille krav om FSC (eller lignende høj standard – en sådan findes dog desværre endnu ikke), som underliggende skovcertificeringskrav.

Norges Skogeierforbund

Norges Skogeierforbund støtter forslaget til basismodul for papirprodukter og tilleggsmoduler.

Norsk skogbruk tilfredsstillter forslaget krav til fiberråvare og skogsertifisering. Over 9 millioner hektar er siden desember 1998 sertifisert i henhold til miljøstyringssystemet ISO 14001 med Levende Skogs standarder for et bærekraftig skogbruk som det sentrale miljøkravet for skogbehandling. Sertifikatholderne står for om lag 90% av tømmeromdetingen (hogst for salg) i Norge.

Sertifisering i henhold til ISO 14001 og Levende Skogs standarder ble godkjent sv PEFC (Pan European Forest Certification) i mai 2000. PEFC arbeider for å fremme bærekraftig skogbruk gjennom sertifisering og har etablert et internasjonalt rammevevt, for gjensidig anerkjennelse av nasjonale skogsertifiseringssystemer.

PEFCs Tekniske Dokument og statutter definerer grunnleggende krav til utvikling av standarder, sertifiseringsprosedyrer, chain-of-custody-sertifisering, bruk av PEFCs logo og formelle bestemmelser for organiseringen av PEFC på nasjonalt, regionalt og internasjonalt nivå. PEFC krever at standarder skal utvikles i en åpen og transparent prosess hvor økologiske, økonomiske og sosiale interesser er invitert til å delta. Konsensus om standarder er målet, den ingen betingelse. Standardene skal omfatte alle relevante sider av et bærekraftig skogbruk, både økologiske, økonomiske og sosiale. De skal baseres på de pan-europeiske kriteriene og indikatorene og være kompatible med de pan-europeiske operasjonelle retningslinjene (PEOLG) for et bærekraftig skogbruk slik disse er definert av Miljøkonferanse for beskyttelse av Europas skoger (MCPFE). Standardene skal videre respektere nasjonale lover og regler, ILO konvensjoner og andre relevante internasjonale konvensjoner.

PEFCs krav til sertifisering og akkreditering bygger på internasjonale sertifiserings- og akkrediteringsprosedyrer slik dette er definert i dokumentasjonen fra International Standardization Organisation (ISO), European co-operation for Accreditation (EA) og International Accreditation Forum (IAF). PEFC er basert på upartisk og uavhengig tredjeparts sertifisering. Sertifiseringsorganer skal besitte nødvendig teknisk kompetanse, kunnskap om skogbehandling og videreføring av trevirke generelt, samt kunnskap og god forståelse av skogbehandlingsstandardene, og de skal verifisere at kravene i standarden er oppfylt og forestå kontroller/revisjoner.

PEFC legger vekt på en demokratisk oppbygging. På nasjonalt nivå inviteres alle relevante interessegrupper med i det nasjonale PEFC-organet og medlemskap er åpent for alle landsomfattende organisasjoner med interesse for skogforvaltning. Det er det nasjonale organet som utvikler standarder og sertifiseringssystem (for Norges del ble dette utført i Levende Skog prosjektet).

Det nasjonale organet er representert med delegat og observatører som de selv velger i generalforsamlingen i PEFC Council, som er PEFCs høyeste organ.

PEFC er i dag det største skogsertifiseringssystemet i verden med over 46 millioner hektar sertifisert skog. Over 20 nasjonale sertifiseringsorganer i Europa er medlemmer av PEFC Council, herunder FINNISH Forest Certification Council, PEFC-Danmark, PEFC-Sverige og PEFC-Norge. Inklusive de nordiske landenes sertifiseringssystemer er 13 nasjonale sertifiseringssystemer godkjent av PEFC. Iløpet av 2001 ble PEFC utvidet fra europeisk til internasjonalt nivå, og Australia, Brasil, Canada, Chile, Malaysia og USA er tatt opp som medlemmer i PEFC Council. 674 bedrifter i henholdsvis Finland, Østerrike, Tyskland, Sverige, Latvia og Norge er til nå tildelt PEFC chain-of-custody sertifikat og lisens for bruk av PEFCs logo til produktmerking. Ytterligere informasjon om PEFC er tilgjengelig på www.pefc.org.

Basismodulens avsnitt 1.6 og 2.6 omhandler blant annet krav til papir- og masseprodusent om at de "skal arbeide for å sikre at fiberråvare (trevirke) ikke stammer fra skogsmiljøer med høye biologiske og/eller sosiale verneverdier. Dersom det fremkommer at det er benyttet slik fiberråvare kan lisensen trekkes tilbake". For å sikre biologisk viktige områder mot skogbrukstiltak som kan forringe naturkvalitetene, krever Levende Skogs standarder blant annet at nøkkelbiotoper skal registreres av faglig kompetent personell og verdiene dokumenteres og ivaretas. Det kan likevel være uenighet om myndighetene bør totalfredede bestemte skogområder eller ikke. Vi forutsetter at hogst i slike områder ikke medfører tap av lisens så lenge skogeierne forholder seg til skogstandarden, gjeldende lovverk og de planer eller vedtak om vern myndighetene har gjort i slike områder. Hvis basismodulens bestemmelser kan skape uklarhet knyttet til hogst i slike omstridte områder, bør de tas ut eller endres.

Kommentar fra Nordisk Miljømerking

Skogkravene til kriteriene for svanemerkede produkter blir koordinert av skoggruppen innen Nordisk Miljømerking. I høringsdokumentet stod det at "Papirprodusenten skal arbeide for å sikre at fiberråvarer (trevirke) ikke stammer fra skogsmiljøer med høye biologiske og/eller sosiale verneverdier. Dersom det fremkommer at det er benyttet slik fiberråvare kan lisensen trekkes tilbake." Erfaringen fra søknadsbehandlingen viser at søkerne både kan dokumentere rutiner og gi erklæringer om at kravet oppfylles. Sekretariatene har imidlertid verken kompetanse eller ressurser til å kontrollere dokumentasjonen på forhånd. Det finnes heller ikke entydige definisjoner på begrepene biologiske eller sosiale verneverdier, blant annet fordi skogbruk ikke er en eksakt vitenskap. Skog er en biologisk ressurs der forvaltningen i stor grad må tilpasses lokale forhold, tidligere skogbrukspraksis, lovgivning, etc. I det perspektivet blir det vanskelig å formulere globale skogkrav som ikke forutsetter skjønn og gir rom for tolkninger. Det betyr at å kreve inn fullstendig dokumentasjon av dette kravet ikke gir noen ekstra gevinst i forhold til våre intensjonen med kravet. Men for å bedre kontrollen vil kravet bli endret, slik at det blir mer likt med kravet slik det er formulert i kriteriene for møbler og innredninger og i utemøbler og lekeredskaper. Alle møbelkriteriene ble revidert våren 2003. I det endrete kravet skal lisenssøkeren sikre at råvarer ikke stammer fra skogsmiljøer med høye biologiske og/eller sosiale verneverdier. Som dokumentasjon kreves navn og geografisk opprinnelse av treslagene som anvendes.

Kravene til skogstandard er formulert som prosesskrav, der utgangspunktet var at dersom økonomiske, sosiale og miljøinteresser i en prosess ble enig om en skogstandard, så sikret det et akseptabelt nivå på skogstandarden. Nordisk miljømerking valgte å formulere kravene som prosesskrav ut i fra den erkjennelsen at vi ikke selv kunne stille eller kontrollere krav til et bærekraftig skogbruk verken i Norden eller andre land. I den første versjonen av krav til skogstandard ble derfor et av kravene formulert som at: "Standarden skal ha bred nasjonal eller internasjonal aksept og være utviklet i samråd med økologiske, økonomiske og sosiale interesser". I januar 2001 ble det vedtatt endringer i i kravet til skogstandard i kriteriene for trykkpapir. I korthet ble det vedtatt at det ikke lenger var nødvendig for alle parter og akseptere en skogstandard – det var tilstrekkelig at alle partene var invitert til å delta i prosessen. Disse endringene ble også tatt inn i andre kriteriedokumenter. Bakgrunnen for endringen var at skogsertifiseringen hadde utviklet seg til en politisk konflikt mellom skogeierne og miljøbevegelsen der ingen av partene ønsker å gi sin støtte til, bidra i utviklingen av eller anerkjenne "motpartens" sertifiseringssystemer (henholdsvis PEFC og FSC). Konsekvensen for Nordisk miuren i mng var begrenset eller ingen styrbarhet med skogkravene. I og med at kravene var basert på en prosess mellom tre aktører, sviktet forutsetningene for atne lettevene kunne fungere når 2 av partene ikke ønsket å samarbeide.

NMN valgte derfor å endre kravet til skogstandarder slik at det ikke lenger var nødvendig at alle de tre interessegruppene (økologisk, økonomisk og sosial) måtte akseptere standarden, men at det var tilstrekkelig at alle var invitert til å delta og har hatt mulighet til å uttale seg underveis i prosessen. Den norske standarden "Levende Skog" ble utarbeidet med deltagelse av miljøorganisasjonene, men under arbeidet med presisering av standarden takk disse seg ut og konsentrerer seg om arbeidet med FSC. De fleste miljøorganisasjonene satser nå på FSC merking av papir, og et slik papir kan i tillegg bli svanemerket slik at det sikres at det tas miljøhensyn også videre i fremstillingen av papiret.

Nordisk Miljømerking ønsker ikke å stille ulike krav til skogbruket ettersom det er tropisk skog eller ei. Urbefolkningsproblematikken er heller ikke forbeholdt kun tropiske områder. Men ved å kreve inn opplysninger om opprinnelsesområde, vil Nordisk Miljømerking enklere kunne etterspørre mer dokumentasjon hvis det er snakk om konfliktfylte områder.

Spørsmål om hvilke internasjonale konvensjoner og avtaler som er relevante har også tidligere vært stilt til Nordisk Miljømerking. I forbindelse med behandling av skogkravene er konvensjonen om biologisk mangfold og klimakonvensjonen trykket frem. Det kan vurderes om det er behov for en ytterligere presisering eller oppdatering av hvordan dette krav kan tolkes. Hittil har det imidlertid ikke vært noe større problem, blant annet fordi de landene som standardene gjelder for har ratifisert disse konvensjonene og forpliktet seg til å implementere dem i lovgivingen.

Nordisk Miljømerking har tidligere hatt møter med blant annet WWF og Regnskogsfondet for å diskutere skogspørsmål, men å kreve at 100 % av tømmeret skal stamme fra skog som er sertifisert etter FSC og/eller PEFC er vanskelig i dag fordi tilgangen på virke fra sertifisert skogbruk er så liten. Det vil frata forbrukerne muligheten til å velge papir hvor det også er stilt krav til en rekke andre miljøparametere. Skoggruppen arbeider for at samtlige kriterier hvor trebaserte produkter inngår skal stille strenge krav til skogbruket, men tilgangen på virke fra sertifisert skogbruk varierer etter hva slags produkter det er snakk om. Norges Miljømerking har ikke kapasitet til å vurdere alle skogområder/sertifiseringsområder, men må konsentrere seg om de områdene som er relevante for tømmer som inngår i svanemerkede produkter.

Bakgrunnsdokumentet vil bli oppdatert med hensyn til hvor store områder som har sertifisert skog i Norge og Danmark.

5.1.2 Svar om andel af fibre fra certificeret skovbrug

Natur och Miljö rf

Kraven på fiberråvaran är en central del av kriterierna. Natur och Miljö stöder förslaget att höja minimikravet för andelen fiberråvara från certifierad fiberråvara. En dylik undantagsklausul skulle göra kriterierna mer svåröverskådliga och öppna dörren för tolkningstvister. Natur och Miljö anser att kriteriekraven bör hänvisa till etablerade skogsbruksstandarder.

Naturvårdsverket

Punkt. 1.6 Verket anser att det är bra att det finns ett krav om certifierad råvara men vill i sammanhanget nämna att andelen certifierat skogsbruk i Sverige f.n. överstiger den föreslagna kravnivån. Detta krav bör således kunna skärpas framöver. Naturvårdsverket har svårt att förstå varför krav om andel certifierad råvara samt krav på andel returpapper ska stå mot varandra och förordar att de separeras.

SCA Hygiene products

Sustainable forestry

Old requirements:

“At least 15%, calculated on an annual basis, of wood raw material in the form of virgin fibre (including sawmill chips) contained in products intended for Ecolabelling, must be certified wood raw material from sustainable forestry. The proportion of certified wood raw material is measured as a weighted annual average value for the virgin fibre content of the pulp blend for a Nordic Swan labelled product.

This requirement does not apply to pulp made from 100% recycled fibre.”

New requirements:

“1) 20% of the fibre raw material in the paper must come from certified forestry operations

or

2) at least 75% of the fibre raw material in the paper must be recycled fibre

or

3) a combination of 1) and 2), the proportion of fibre raw material based on certified forestry operations from sustainable forestry must be calculated using the following formula:

Requirement as to the proportion of certified fibre raw material in the paper
(%) = $20 - 0.26x$ “

Our position:

In general we agree with the new requirement. However since there is still a limited number of approved suppliers for tissue that can deliver pulp with an important percentage of FSC / PEFC certified fibres, it is not usually easy to get alternatives of pulp that offer a good quality at a reasonable price.

We are enthusiastic in increasing the amount of pulp from certified fibres in our products, so we would like to increase the cooperation with SIS in order to have a broader list of suppliers that currently cooperate with the Ecolabelling organisations.

Kommentar fra Nordisk Miljømærkning

Nordisk Miljømærkning er glad for støtten til å øke skjerpe kravet på virke fra sertifisert skogbruk og følger nøye utviklingen på dette området. Men selv om totalandelen av sertifisert skog øker er det ikke alltid en tilsvarende økning i sertifiserte skogområder som leverer virke til papirindustrien.

Nordic ecolabelling is discussing the possibilities for having a public list of pulp suppliers that are used in Swan labelled paper. But this issue must of course first be discussed with the pulp suppliers.

5.1.3 Svar om definitioner af fiber råmaterialer

Metsä Tissue Oy

Fibre raw materials (Point 1.6): Definitions unclear.

Dalum Papir A/S

"Post Consumer papir fibre":

Der savnes en definition af Post Consumer papir fibre. Vær opmærksom på at der findes lige så mange definitioner som der findes organisationer, der forsøger at definere dette. Hos Dalum defineres "Post Consumer papir" som betrykt affaldspapir fra kontorer, trykkerier, bogbindere og andre papirforbrugere.

Post Consumer kan ikke måles, idet man kun sjældent på et stykke affaldspapir eller en balle affaldspapir kan se hvor papiret har været anvendt.

Der savnes miljømæssig begrundelse for kravet. En snæver definition af begrebet vil kunne holde de bedste og mest homogene affaldspapirtyper fra trykkerier, bogbinderier og restoplæg ude af papirgenanvendelsesmarkedet. Det vil miljømæssigt være forkert at afskære disse kvaliteter fra genanvendelse til finpapir. Samfundsøkonomisk vil det tillige være uhensigtsmæssigt at sætte den indsamling der er billigst og som forefindes i de største mængder i skammekrogen. Der er pt. ikke systemer der kan sortere husstandsomdelte reklamer (finpapir) fra aviser. Dette kan være nødvendigt, hvis Dalum skal have større mængder råvarer fra andre end ovenstående leverandører. Jeg mener man må kunne forlange miljømæssige begrundelser for kravet samt beskrivelser af hvorledes måling og kontrol skal gennemføres. Hvor er potentiale for miljøforbedringer og styrbarhed blevet af i dette krav?.

Kommentar fra Nordisk Miljømærkning

Vores hensigt med definitionen af retur papir har været at sikre, at man ikke medregner udskud fra selve papirfabrikken, således at man kan lave en intern "loop" og derved komme op på en højere andel genbrugsfibre. Papiret skal altså have været ude hos forbrugeren, hvad enten denne er et kontor, trykkeri, bogbinder eller anden papirforbruger. Vores hensigt er ikke at holde de gode og homogene affaldspapirtyper væk. Definitionen præciseres i kriteriedokumentet og baggrundsdokumentet.

5.2 Svar om kriterier i Basismodul kap. 8 Energi

5.2.1 Energikrav, overordnet

Statens forurensningstilsyn

Det er positivt at energiforbrug vies en central plads i miljømerking.

Naturvårdsverket

Punkt 1.8 Naturvårdsverket ser meget positivt på at energifrågen tas opp i detta sammanhang. Beräkning av den faktiska energianvändningen inom skogsindustrin är dock en mycket komplicerad fråga. Det krävs en relativt omfattande analys av förslaget för att kunna ge detaljerade synpunkter. Verket avstår därför från att lämna närmare synpunkter, i en kommande revidering bör frågan om transporter av råvaran samt konvertering och förpackning tas upp.

Stiftelsen Miljømerking i Norge

Vi foreslår at kriterier for basismodul, bilag 2, med tabeller til rapportering af energiforbrug forbedres ved at der tilføjes en kolonne, hvor ansøger kan krydse af ud for de delprocesser, ansøger har.

Kommentar fra Nordisk Miljømærkning

Kommentarerne er taget til efterretning og forslaget om tilføjelse af kolonne til tabeller vil blive indarbejdet.

5.2.2 Kriterier som vedrører valg af brændsler og elektricitet

Natur och Miljö rf

Det föreslagna kravet innehåller inte tillräckligt kraftiga styrande element. I bakgrundsdokumentet diskuteras behovet av att inkludera primärenergikällorna i kriterierna. Natur och Miljö anser, att ett minimikrav för andelen använd el som kommer från förnybara energikällor (ej fossila bränslen eller kärnkraft) bör införas i denna basmodul.

Metsä Tissue Oy

Hydro power as energy reference is questionable because of rain conditions/variations in nature conditions.

UPM-Kymmene Oyj

Labelling of product should not be the right tool to discriminate CO₂ free nuclear energy supply.

Dalum Papir A/S:

Dalum Papir A/S er ikke enig i at der er styrbarhed over valget af brændsler og elektricitet. I store dele af Skandinavien er der ikke adgang til naturgas og det kan være vanskeligt at opgøre hvor stor del af elforbruget (købt el) der kommer fra fornybare kilder, idet der kan være meget varierende import/eksport af f.eks. vandkraft og atomkraft. Da papirproducenter handler deres el via elbørsen Nordpool, kan de ikke se hvem der er leverandør af elektriciteten og derfor kan leverandøren ikke lave årsgennemsnit, certifikat eller specificerede fakturaer. Dalum Papir A/S er godt klar over at der er ved at blive udviklet et marked for grøn el, men det er vurderingen at prisen herfor vil blive for høj taget i betragtning, af at man i forvejen er tvunget til at aftage prioriteret el til 30 og 50% af købet.

Det er ej heller et reelt grønt marked der bliver tilbudt i dag. De grønne leverandører tager minimumforsyningen af grøn el til markedet og tilbyder denne som grøn. Det er således kun handelsselskabet der tjener på salget og ej de grønne leverandører. Det kan nævnes at elprisen excl. afgifter i Danmark for en papirproducent ligger på ca. 40 øre/kWh mod ca. 12-18 øre/kWh i Norge og Sverige. Det er en af hovedårsagerne til at der i Danmark kun er 3 papirfabrikker tilbage. Et krav fra Svanen om en andel grønne beviser skal derfor overvejes meget nøje, og kan forstærke de politisk bestemte uligheder der er mellem de enkelte landes elfregningssystemer. Alene af kommercielle årsager vil et sådant krav kunne tvinge leverandører i Danmark til at forlade Svanen.

Kommentar fra Nordisk miljømærkning

Nordisk miljømærkning har forsøgt at skrive energikravet mere letlæseligt, men muligvis kan teksten forbedres yderligere.

Med hensyn til nuklear energi til el-fremstilling er det et langsigtet mål for Nordisk Miljømærkning af fremme fornybar energi. Nuklear energi er, ligesom fossil energi, ikke fornybar. Ganske vist er nuklear energi CO₂-neutral, men til gengæld er der andre uløste miljøproblemer forbundet med det.

Vi er enig i at miljøbelastningerne fra el-fremstilling er vigtige, men er også opmærksom på problemerne med såkaldt grøn el. Der er ikke en entydig definition af begrebet grøn el. Arbejdet med at udvikle marked for grønne certifikater er ikke langt nok endnu til at det kan danne grundlag for kriterier for miljømærkning. Dette skulle gerne fremgå af baggrundsdokumentet. De eneste reelle muligheder der er for at anvende såkaldt grøn el i dag er derfor at

1. købe hos en leverandør, hvor energi-mixet er kendt
2. købe el, som er certificeret efter kriterierne sat op af den svenske Naturfredningsforening i miljømærket Bra Miljöval eller den tilsvarende finske ordning
3. producere elektriciteten selv ud fra fornybare ressourcer

Ad 1. Energi udgør så stor en del af omkostningerne ved masse- og papirproduktion at det er uinteressant for flere producenter kun at have en leverandør. Det er derfor udenfor Svanemærkets indflydelse at påvirke dette leverandørvalg.

Ad 2. Bra Miljövals kriterier er udviklet af en svensk organisation. I Sverige kan el-kunder i en stor del af landet købe el, som er certificeret indenfor dette system. I andre af de nordiske lande er det kun enkelte regionale el-selskaber der tilbyder det.

Bra Miljövals kriterier passer dårligt til det danske el-marked på en række punkter. Blandt andet kræves at aske fra biobrændselsfyrede el-produktionsanlæg skal tilbageføres til skoven; et krav som i Danmark ofte er i konflikt med lovgivning om hvilken aske, der overhovedet må føres ud på jord-arealer. Desuden kan el fra vandkraftværker ældre en en vis dato være med i ordningen, men ikke el fra nyere værker. Vandkraft er imidlertid en el-produktionsform som næppe bliver udbygget yderligere i betydelig grad i Norden. Sammenholdt med at det er en meget omkostningseffektiv produktionsform, vil el fra vandkraft blive solgt uanset om det er certificeret og forsynet med et miljømærke eller ej. Man kan derfor bemærke at miljømærkning ikke giver nogen miljøforbedringer på dette punkt om vandkraft, blot opretholdes status quo og certificeringsordningen får en indtægt. Det er prisniveauet forhøjet så meget, at det vil give en væsentlig økonomisk byrde for produkter som papir.

Bra Miljöval kan desuden ikke købes udenfor bestemte regioner i Norden.

Ad 3. Egen produktion af el ud fra fornybare energikilder er en mulighed, som er meget udbredt ved produktion af papir ud fra nye fibre, men ikke frørostningsfibre. Årsagen er at nyfiber-fabrikkerne ofte ligger nær skovområderne, de ejer ofte en del skov selv og har rådighed over skovningsmaskiner. De har derfor lettere og billigere adgang til træbrændsel, herunder træaffald og bark. Desuden har fabrikker, som anvender procestypen "kemisk massefremstilling" den såkaldte lud, der er et restprodukt fra produktionen og som består af opløst lignin fra træet, blandet med nogle kemikalier. Kemikalierne genvindes ved en forbrændingsproces og det er da naturligt at udnytte energien fra genvindingen. Luden udgør en meget stor energiressource. Fabrikker som fremstiller papir af nye fibre ved "mekanisk massefremstilling" og fabrikker som bruger genbrugsfibre, har ikke denne mulighed. Til gengæld er der andre miljøfordele ved disse produktionsformer. Samlet set kan man sige, at egen produktion af el er en mulighed, som allerede er meget udbredt for fremstilling af kemisk masse, men at det kun er en begrænset eller slet ingen mulighed for mekanisk masse og genbrugspapir.

Derfor er kravet nu kun formuleret som at producenten skal redegøre for andelen af el som stammer fra fornybare energikilder. Nordisk miljømærkning diskuterer nærmere om der bedre kan tages hensyn til de nationale forskelle mellem elfregningssystemer i formuleringen af kravet.

Hvis der i fremtiden bliver udviklet grønne certifikater, vil Nordisk miljømærkning bedømme, om de egner sig som underlag for krav. I bedømmingen vil indgå såvel miljømæssige som økonomiske afvejninger, idet en meget stor økonomisk byrde af et krav kan være en væsentlig barriere mod at producenter ønsker at indgå i det frivillige svanemærke. Herved vil man miste miljøfordelen, som de øvrige krav kan give anledning til.

5.2.3 Svar om referenceværdier for energi

Nordic Paper (står også under Grese proof)

Massatillverkning

Bilag 2.1 Energi til kemisk masse är inte tillämplig för sulfitmassatillverkning. Den är uppbyggd enligt "sulfatmassastandard" Referensvärde (EI+Bränsle) för sur sulfitprocess? Här finns ytterligare en svårighet i regeltolkningen för Seffle som har en outsourcad energicentral.

LOPAREX OY

Energiförbrukningsgränser för papperstillverkare:

När papper i regel torkas eldrivet (el-infratorverkare) möter man snabbt gränserna för elförbrukning. Enär samtidigt förbrukning av bränsle är mindre och det finns plats inom ramen för gränserna, skulle man önska större gränser för elförbrukning eller till och med så att man skulle nöja sig endast med gränser fastställda för total elkonsumention.

Metsä Tissue Oy

NO_x emissions limits should be lower if/when there is target to increase the use of bio fuels (wood chops etc.)

Tervakoski Oy

The proposal for the new basic module does not take into account small-scale specialty paper machines/mills.

Small-scale specialty paper machines produce usually very large variety of papers in small quantities

=> lot of startings, shutdowns and washings. It might even be so that the paper machine is not run continuously.

All procedures mentioned above cause increase in electrical and fuel consumption and also in emission values. Therefore we state that "reference values" and "emission values" should separately be given for the specialty paper machines/mills also.

Kommentar fra Nordisk Miljømærkning

Vi har ikke fundet litteratur som tyder på, at der skulle være væsentlig forskel i energiforbrug til henholdsvis sulfit og sulfat-processen. Selvom en større andel af luden evt. kan genanvendes i

sulfat-processen skal denne genanvendte lud også regnes med som anvendt energi. Men hvis der kan påvises delprocesser i sulfitprocessen, som er mere energikrævende end de opstillede referenceværdier, er systemet så fleksibelt, at det kan indarbejdes som "alternativ proces" i skemaerne til rapportering af energiforbrug. Hvad der kræves af producenten er altså en måling og godokumentation overfor Nordisk Miljømærkning af delprocessens forøgede energiforbrug. Nordisk Miljømærkning vil herefter vurdere delprocessen.

Anvendelse af el-drDansk skrarød tørring indgår allerede i referenceværdien for kvaliteten "wood-free, coated" i skemaerne til energirapportering.

Med hensyn til at anvende NOx tuktion, imulere til ændret brændselsmix anser vi parameteren CO2 for at være mere velegnet.

Med hensyn til specialpapir undersøges det om BAT-rapporten kan danne grundlag for at tilpasse kriterierne, så også forbrugere, som efterspørger specialpapir kan få svanemærkede produkter. (Regarding specialty-paper, it will be investigated if the BAT-report can be a basis for making the criteria fit for this type of product, in order to give consumers the opportunity to have swan labelled specialty paper products)

5.3 Svar om Basismodul kap. 9 Udslip

5.3.1 Valg af parametre

Statens forurensningstilsyn

Med hensyn til luft har vi merket oss at det ikke er stilt noe kr at eje tøv. Støvutslipp kan være et betydelig lokalt problem, og bør tas med som et krav.

For kjemisk masse bør det være krav til SO2 og andre svovelforbindelser for massefremstilling.

For utslipp til vann synes det ikke som det er noe kriterie med hensyn til suspendert organisk stoff.

SFT mener dette bør vurderes inkludert. Vi har dessverre ikke hatt kapasitet til å vurdere utslippsnivåene for ulike parametre, men synes det virker fornuftig å basere disse opplysninger fra BREF-dokumentet.

Bayer

Reading your draft of review we got the impression that the main targets of SFS Ecolabelling is to

- a) to reduce emissions and wastes
- b) to reduce energy
- c) to reduce the amount of chemicals during paper-/pulp production.

With respect to our last discussion about Baypure CX 100 (Iminodisuccinic acid sodium salt) and the results we obtained during field trials under industrial conditions we would see the following opportunities.

Baypure CX 100 may have the potential to replace EDTA or DTPA in pulp bleaching.

As you may see from the attachment we were able to improve the efficiency of Baypure CX 100 in a six week field trial at a South European paper mill producing paper based on mechanical pulp as raw material.

(See attached file: Baypure for Pulp Bleaching.doc)

+ Bilaga: Report on mechanical pulp

Naturvårdsverket

Punkt 2.9.4 Naturvårdsverket anser att själva användningen av komplexbildare är relativt ointressant i sammanhanget. Kravet utgörs f.n. enbart av en redogörelse för om komplexbildare används. Verket anser att kravet antingen bör utgå eller omformuleras till ett utsläppskrav.

Punkt 2.9.5 Detsamma gäller detta krav som även det enbart utgörs av en redogörelse av ev. kloratutsläpp. Det kan även nämnas att en bra biorening reducerar ca 80-90% av såväl klorat som komplexbildare.

SCA Hygiene Products

It is also worth mentioning that, as it is known, the situation regarding water usage differs considerably between mills located in the Nordic countries and those located in the rest of Europe. This should be considered.

Veitsiluoto bruk

Kraven på klorat anser vi skall totalt slopas i kriteriekraven. På basis av våra forskningar avlägsnar ett modernt biologiskt reningsverk effektivt klorat i cellulosafabrikens avfallsvatten och därför är den i kraven angivna plikten att mäta klorat totalt onödig.

Kommentar fra Nordisk miljømærkning

Støv er ganske rigtigt en parameter som kan give problemer lokalt, men vi bedømmer det ikke til at være så centralt som de øvrige parametre.

Der har været en fejl i basismodulet i afsnittet om kompleksdannere, med en **ombytning af tegnene** for "større end" og "mindre end", ">" og "<". Det beklager vi.

Med hensyn til kompleksdannere er der nogen uenighed om hvor vigtigt det er. Vi bedømmer at der findes bedre alternativer end EDTA og DTPA, hvilket er baggrunden for kravet. Dog vil det være relevant også at vurdere de anvendte mængder i forhold til andre typer af produkter, som belaster miljøet med uønskede kompleksdannere.

En sammenligning med udledning af kompleksdannere generelt fra brugen af tekstil-vaskemiddel tyder på, at de mængder der anvendes til papir er af samme størrelsesorden. Brugen af EDTA og DTPA er ikke accepteret i svanemærket tekstil-vaskemiddel.

Med hensyn til svaret om klorat er der tale om en misforståelse. Fabrikker med rensning vil ikke skulle dokumentere kravet yderligere, men for fabrikker uden rensning er kravet relevant.

Med hensyn til vandforbrug er det ikke behandlet nærmere ved denne revision. Blot har det kunnet konstateres at der er store forskelle på, hvor begrænsede vandressourcer er i forskellige dele af verden og hvor relevant et sådant krav vil være. Hvis de forskere, som forudser klimaforandringer i retning af varmere og mere tørt vejr har ret, vil vandressourcerne blive mere begrænsede i fremtiden. Ved en kommende revision vil spørgsmålet kunne tages op igen.

5.3.2 Referenceværdiers niveau

Nordic Paper (enge skoå under grease proof)

Tilleggsmodul 3.5/Basismodul 1.9.2

Seffle är prövade av den svenske miljödomstol enligt BAT och massabruket kommer att kunna produ bestemmsa med 48 kg COD/ton. Skillnaden mellan BAT's 25 kg/ton och Seffle's nivå är att enligt BAT är blekeriet helt slutet, det vill säga att blekerivattnet kriterieöras motströms till tvätteriet och indunstning. Detta är dock inte teknisk möjligt då blekeriet har Natriumbas och kokeriet Magnesiumbas. Att byta bas i p for å s för att nå Svanen märkning är inte realistiskt.

StoraEnso Oyj Veitsiluoto bruk

Vi anser att det för en rätt modern fabrik är mycket svårt att uppfyllt slik fn angående utsläpp som framförts i grundmodulen. I BREF-jämförelsedokument inom cellulos- och pappersindustri framförda BAT-utsläppsnivåer, som efterbitt oppfylnämnda krav, har presenterats som variationsområde på vilket äldre moderna fabriker befinner sig i övre del och i dess nedre del nya fabriker. I nu framisjoner iterier har man t. ex. för tillverkning av cellulosa framfört som COD-jämförelsevärde 18 kg/t cellulosa vilket är tydligt under BAT-nivåns övre gräns (23 kg/t). Därför föreslår vi att jämförelsevärden lindras så att också äldre fabriker, som uppfyller BAT-värden inom övre gräns, uppfyller också grundmodulens utsläppskrav.

Stora Enso, Nymölla Bruk

Vi anser att de föreslagna kriterierna är mycket svåra att leva upp till även för pappersproducenter som infört den modernaste miljöskyddstekniken.

Den vägledande principen för kriterierna synes vara att pappersproducenten skall ha bästa möjliga teknik i allt miljömässigt sett. BAT-värdena anges som regel som ett intervall och både det lägre och det högre värdet i intervallet anses representera bästa tillgängliga teknik. Detta innebär att även det högre värdet i BAT-intervallet borde kunna accepteras som referensvärde. Det bör i högre grad tas i beaktande att det finns processer/teknik som ger en höjning för en utsläppsparameter vid en sänkning för en annan. Speciellt för en magnefitprocess synes ett referensvärde på COD = 25 kg/ton massa vara väl lågt.

Det är också viktigt att beakta att företag som är tidiga med att införa miljövänligare teknik inte straffas. Om referensvärdena sätts strängare än den övre BAT-gränsen kan detta bli fallet. Det framgår inte av bakgrundsmaterialet att detta har beaktats.

SCA Hygiene Products Emissions

Our position:

There are lower emission reference values in the proposed criteria. Besides, the way in which the total emission reference values are calculated is different. Thus, the calculated emission scores (PCOD, PP, PS and PNO_x) are higher, for the same actual emissions. This means that the condition that the **total emission score, P_{emission} total must not exceed 4.0** is already more strict.

Additionally, there is a new requirement saying that **none of the individual emission scores must exceed 1.5**. The limit in the current criteria document is 2. We agree with these demands.

As regards COD, we think that the reference value of 2 kg / tonne of paper for Recycled fibre pulp is too low, taking in account that in the current criteria document it is 12 kg / tonne of paper. As result the emission score for COD in recipes using a high percentage of recycled fibres would increase drastically. Therefore a reference value around 8 would be more realistic.

Kommentar fra Nordisk miljømærkning

At BAT ligger til grund for referenceværdierne er kommenteret i kapitlet om Baggrund for Basismodul. Det er ikke kun BAT værdier som ligger til grund for referenceværdierne og pointkravene, men også vurdering af faktiske fabrikkers udslip.

Særligt referenceværdien for COD er kommenteret ved høringen.

Et høringssvar påpeger at virksomheder, som tidligt har arbejdet med at indføre mere miljøvenlig teknik risikerer at blive straffet af den lave referenceværdi for COD og at det især er gældende for magnefitprocessen, som er en type indenfor sulfitprocesserne. BAT angiver interval for COD. Nordisk miljømærkning foreslår en referenceværdi som er lavere end den højeste ende af intervallet. Men på grund af pointsystemet i kriterierne vil også masse med højere COD kunne anvendes, blot må papiret indeholde andre massetyper også, som har lavere COD-udslip, således at det færdige papir samlet set ikke giver en større belastning med COD.

I kriterierne for trykpapir har der ikke været skelnet mellem sulfit og sulfat masse. Her har referenceværdien hidtil været 30 kg/ton for masse og papirmaskine samlet. Ved denne revision er værdien skærpet mere for sulfat- end for sulfitmasse. Sulfatmasse er således skærpet til 18 og sulfit til 25, hvortil kan lægges mellem 2,0 og 2,5 for papirmaskinen. Dette er sket fordi BAT anfører, at selv med BAT-teknologi vil sulfit give højere emissioner end sulfat.

Sulfit finder bred anvendelse indenfor fedttæt papir. Her er der begrundet årsag til at tillade højere COD, se baggrundsrapport for fedttæt papir. For fedttæt papir var referenceværdien for masse og papir samlet på 40 kg/t. Her kan det siges at den nye værdi på 25 plus op til 2,5, altså 27,5 kg/t er en kraftig skærpelse. Det vurderes på ny i baggrundsdokumentet for fedttæt papir om der skal gælde særlig referenceværdi for fedttæt papir.

Et høringssvar påpeger at der er tale om en meget kraftig stramning af kravet for genanvendte fibre (DIP), idet referenceværdien for masser plus papirmaskine tidligere var mellem 6 og 12 (forskelligt i de forskellige papirkriterier; trykpapir, mjukkapper, fedttæt papir etc.) og nu er reduceret til 2 for masser og fra 2 til 2,5 for papirmaskinen, altså en referenceværdi på højst 4,5 kg/t for det færdige papir. BAT-intervallet for DIP ligger på 2,0 til 4,0. Det virker derfor rimeligt ikke at stramme kravet så meget. Referenceværdien forhøjes derfor efter høringen til 3,0 for DIP, så summen af referenceværdi for masser og papirmaskine samlet kan komme op på 5,5. Det er en kraftig stramning i forhold til kriterier for de papirgrupper, som havde referenceværdi på 12 og en mild stramning i forhold trykpapir.

5.3.3 Svar om Basismoduls kapitel om Målemetoder for udslip til vand

LOPAREX OY

COD-utslipp:

Bruksvatten på fabriken har redan någon slags COD-belastning. I kraven skulle man önska endast gränser för tillägg av COD-belastning under processen och sålunda skulle man i kalkyler beakta råvattens belastning.

Dalum Papirfabrik A/S

Måling af spildevand:

Det kan forekomme at masseproducenter eller papirfabrikker er koblet sammen med offentlig rensningsanlæg, hvilket er tilfældet for papirfabrikationen i Dalum. Spildevandet behandles i dette tilfælde sammen med andet spildevand fra private forbrugere og øvrige industrier. Dalum får årligt målinger for COD og Fosfor fra rensningsanlægget men har alt andet lige ikke mulighed for at kræve målinger af AOX (benytter ej klor), kompleksbindere og Klorat. Der mangler således regler for måling og opgørelse i situation med tilslutning til offentlig rensningsanlæg alternativt dispensationsmuligheder.

Miln annualsen

Det synes svært at finde en væsentlig faglig begrundelse for at skulle udtage mindst en årlig prøve pr. uge ved en kontinuerlig produktion til kontrol af COD, P og AOX. Når produktionen er kontinuerlig, kan variationen i udslip ikke være så stor. Det foreslåede er derfor udtryk for et temmelig højt prøveantal. Til sammenligning udtages der på de større kommunale rensningsanlæg mindst 12 døgnsprøver om året til kontrollen.

Naturvårdsverket

Punkt 1.9.2 Vad gäller parametrar för mätning av kemisk syreförbrukning, fosfor och svavel anser verket att

Hörsningsmetoden för kemisk syreförbrukning, COD, bör ersättas av TOC eftersom den förra kräver kvicksilver i analysen. Det bör gå att finna en rimlig vil gå igång mellan COD och TOC. Fosforutsläppen bör anges som Ptot.

Kommentar fra Nordisk Miljømærkning

Det er rimeligt at trække råvandets eventuelle indhold af COD eller andre forureninger fra udledningen, således at emissionsværdien kun omfatter masse- eller papirfabrikkens bidrag.

Med hensyn til kommunale rensningsanlæg accepteres beregninger af hvor stort masse- eller papirfabrikkens bidrag er i forhold til de øvrige tilsluttede.

Med hensyn til antallet af udtagne prøver må der tages hensyn til at produktionerne varierer. På fabrikkerne tilrettelægges produktionen ofte som kampagner, hvor der er kontinuerlig produktion indenfor den enkelte kampagne, men derefter skifter produktionen til en ny kampagne. Som regel varer de enkelte kampagner fra nogle uger til flere måneder eller år. En enkelt prøve indenfor en kampagne vil være utilstrækkeligt. Det er almindeligt at fabrikkerne udtager prøver en gang om ugen for at overvåge processen. Det er derfor naturligt at lægge sig op ad fabrikkernes egen overvågning. Kravet ændres derfor ikke

Med hensyn til at anvende analysemetode for TOC i stedet for COD er det en fordel at kunne undgå brug af kviksølv, også ved analysemetoderne. Imidlertid er erfaringsgrundlaget bag referenceværdier og point baseret på COD-målinger. Derfor må laboratoriet kunne vise korrelation mellem metoderne for at TOC-metoden kan anvendes i stedet for COD.

5.3.4 Kobling af udslippene svovl og NOx med brændselsforbrug

Naturvårdsverket

Vidare bör framgå vilka svavel- och kväveoxidutsläppskällor som avses ingå i beräkningarna. Verket anser att det är svårt att förstå vad som menas med Sref respektive Nref uttryck i g/kWh. Verket har tidigare inte sett det uttrycket användas i denna sektor.

SCA Hygiene Products

In general we also agree to align the emission effluent values with those presented in the IPPC BRef document. It should thus be remembered that the air emission values (NO_x and S) presented in BRef for different types of fuel are valid only for boilers. There is no BRef value available for direct firing in the hoods (~50 % of fuel requirement) used in tissue production.

Kommentar fra Nordisk miljømærkning

Nref henviser til referenceværdi for NO_x og omfatter ikke Nitrogen til vandmiljøet. N udledes i form af NO_x til luften fra de energianlæg, som forsyner masse- og papirfremstillingen. Nref er udtrykt som en emissionsfaktor i form af mængde udslip pr. indfyret energienhed. Denne form anvendes også i BAT-rapporten ved behandlingen af NO_x. Dette bør forklares tydeligere i kriterier og baggrundsdokument.

Sref er mere kompliceret. Sref henviser til referenceværdier for svovl-forbindelser udledt til luften. Disse udledes dels fra energianlæg og dels fra selve processen, blandt andet som reducerede svovlforbindelser med meget karakteristisk lugt. En del af de reducerede svovlforbindelser udledes som diffuse udslip og kan ifølge BAT-rapporten fra IPPC udgøre op omkring halvdelen af det samlede svovl-udslip. Dette taler imod vores forslag om at koble svovlforbindelser med energiforbruget.

5.3.5 Udslip af AOX

Naturvårdsverket

Punkt 1.9.3 Vad gäller AOX-kraven anser verket att inget av dem bör vara särskilt svårt att klara. Verket anser att det bör övervägas att även komplettera med ett krav på att klor (C12) inte får användas. Molekylärt klor kan vid blekning generellt sett ge mer upphov till miljöskadliga substanser än klordioxid. En modern process och en väl fungerande extern rening är viktiga för att minska risken för effekter vid blekning.

Kommentar fra Nordisk Miljømærkning

Anvendelse af molekylært klor er ikke tilladt i de nuværende kriterier for papirprodukter og skal heller ikke være det i fremtiden. Kravet var desværre gledet ud af høringsforslagets kriterieforslag og stod således kun i baggrundsdokumentet. Nordisk miljømærkning beklager fejlen.

5.3.6 Svar om Basismodul kap. 9.x. CO₂-udslip

5.4 Svar om Basismodul kap. 10. Affald

Miljøstyrelsen:

Ad basismodul 1.0 (1.10).

I teksten (dansk) står der under 1.10 at det skal tilstræbes at så meget som muligt af affaldet skal "genanvendes eller genindvindes". Umiddelbart har disse termer ens betydning. Måske skal der stå "nyttiggørelse eller genanvendelse" og på engelsk "recovery or recycling"?

Kommentar fra Nordisk Miljømærkning
Ordvalget kontrolleres.

6. Svar om Kemikaliemodul

Grønn hverdag (tidligere Miljøheimevernet) som under grease proof papir

For fett-tette papir bør følgende krav vurderes: Produsenten må godtgjøre at kjemikalier brukt til konvertering til fett-tette papirprodukter ikke er, eller gjennom livsløpet er opphav til, stoffer som er tungt nedbrytbare og biologisk tilgjengelige.

Finlands miljøcentral (SYKE)

Kriterieforslaget har framstilt i en ny struktur där kemikalier införs som en separat modul. Jag anser att strukturen är god för den förtydligar kemikalieärenden i en kompakt helhet. Jag anser att kemikaliers miljösynpunkter har beaktats väl, en del kemikalier har förbjudits och för några har fastställts ett maximigränsvärde. Jag förmår dock inte bedöma om gränsvärden är tillräckliga skilt för varje kemikalie för jag har ej närmare kännedom om pappersprodukter samt ej heller om tidigare kriterier. Också miljöfarlighetsklassificeringen av olika ämnen har beaktats och testkraven var OECDs bionedbrytbarhet och biokumuleringstest. Materialet omfattar även för kemikaliers del förtydligande anteckningar om bakgrunder. Anteckningarna är goda och tydliga.

Som sammandrag kan jag sålunda säga att den nya strukturen är god och tydlig, åtminstone angående kemikalier. Andra kommentar har jag ej att framföra.

Naturvårdsverket

Naturvårdsverket anser att de kemikaliekrav som ställs bör kompletteras med att ett mer generellt krav ställs på att verksamhetsutövaren ska skaffa sig den kunskap om kemikaliers egenskaper (toxicitet, nedbrytbarhet, bioackumulerbarhet etc) som behövs för att kunna göra en bedömning av kemikalierna i syfte att tillämpa substitutionsprincipen.

Kommentar från Nordisk Miljömärkning

Kraven som ställs av Nordisk Miljömärkning måste vara kontrollerbara. Bedömning av verksamhetsutövarens kunskaper om kemikaliers egenskaper ligger inte inom de ramarna där Nordisk Miljömärkning kan kontrollera kravuppfyllelsen varför Nordisk Miljömärkning måste lita till den gällande EU-lagstiftningen inom detta område.

6.1.1 Svar om punkt 1.2 Krav gällande specifika kemikalier

Alkylenoletoxilater

RAISIO CHEMICALS

APEs: when not all the declarations mention APEs would this give possibility to use them e.g. in chemicals for water treatment or cleaning agents.

Kommentar från Nordisk Miljömärkning

Förbudet mot APEOs har utökats vid denna revision till att omfatta samtliga produktionskemikalier och inte endast vissa specifika kemikalier. Dokumentationskravet har ställts på de kemikaliepreparat där det är vanligast att APEOs förekommer. Kemikalietillverkaren/leverantören måste dock försäkra sig om att inte heller de andra typerna av preparat som levereras till

miljömärkta produkter inneholder APEOs även om de inte tillhör den typen av produkter som automatiskt omfattas av dokumentationskravet.

Tensider

Statens forurensningstilsyn

Det står ikke angitt hvilke tensider som kan anvendes, det må spesifiseres.

Vi vil gjøre oppmerksom på at enkelte tensider står på miljøvernmyndighetenes liste (Stortingsmelding 58 liste A) miljøgifter der utslipp skal reduseres vesentlig innen år 2000 og søkes stanses innen år 2005. Det gjelder følgende utvalgte tensider: Distearyl dimetylammoniumklorid (DSDMAC) Cas-no. 107-64-2, Di-(hydrogeneret talg)- dimetylammoniumklorid (DHTDMAC) Cas-no. 61789-80-8, Ditalg dimetylammoniumklorid (DTDMAC) Cas-no 68783-78-8.

Kommentar från Nordisk Miljömärkning

Nordisk Miljömärkning begränsar användningen av miljöfarliga tensider genom att kräva att tensider som används vid avsvärtning av returfiber ska vara lättnedbrytbara (alt. potentiellt nedbrytbara) samt genom att helt förbjuda APEOs i kemikalieprodukter som används vid tillverkning av miljömärkta produkter. Olika tensider förekommer också i mindre mängder som jälpkemikalier i olika produktionskemikalier.

Vid nästa revision kommer det att ses över om der finns relevans i att ställa krav även på dem.

Biocider

Sappi, Maastricht

Comments:

- 1) With regard to Biocides, I would like to recommend to inventory the different biocides which are in use for slurries and dispersions as raw material, as part of the chapter biocides. In that perspective I would like to rename this paragraph to biocides in general instead biocides (for slime control) (page 23/68 background document) Concerning this issue EU 98/8 is valid as well.
- 2) At this moment a draft called "Whitebook, strategie and policy for using chemicals in the future" (Brussel 27.2.2001, COM (2001) 88 def. European Commission) has been issued to have a critical look at all relevant chemicals which are in use now, of which 30000 have a bad influence. With this perspective a plan has been made to evaluate and eliminate hazardous and dangerous chemicals. I really would like to know if this strategy has been implemented in the Nordic Ecolabelling requirements as well.
- 3) For certain reasons a black list is developed (EU/76/464) in that perspective also during the convention of Oslo and Paris a so called "OsPar- list" is valid too. Are these requirements implemented in your requirements as well?

Kommentar från Nordisk Miljömärkning

Kemikaliekraven har ställts främst utifrån miljöfarlighet men även hälsofaran som användningen av dem kan innebära. Nordisk Miljömärkning har inte möjlighet att inventera samtliga biocider som används i produktionskemikalierna. Kravet har ställts på bioackumuleringspotential eftersom det ingår biocidernas funktion att vara toxiska och det finns inte ännu tillräckligt data om olika biociders nedbrytningspotential

Vid kriteriearbetet på Nordisk Miljömärkning följer man arbetet inom internationell lagstiftning för kemikalier och tar hänsyn till det. I vårt kriteriearbeite gör man dock ett urval så att kriterierna omfattar endast ämnen som har bedömts ha relevans, potential och styrbarhet inom kemikalieanvändning vid pappers- och massatillverkning

Restmonomerer

Statens forurensningstilsyn

Det stilles krav til at polymerprodukter som anvendes i prosessen kan høyst inneholde 100 ppm restmonomerer, mens det gjøres et unntak for akrylamid hvor grensen er satt til 750 ppm.

SFT mener at grensen på 750 ppm for akrylamidinnhold i tørrsubstansen i polyakrylamid er for høy. I Norge er klassifiseringsgrensen for at akrylamid skal klassifiseres som kreftfremkallende R45 satt til 100 ppm.

Et svanemerkete produkter bør ikke inneholde stoffer som er klassifisert som kreftfremkallende. Det angis ikke hvor mye akrylamid det finnes i det ferdige produktet.

RAISIO CHEMICALS

Residual monomers: the specific limit value for acrylamide (750) ppm is too high compared to other monomers with the same classification and the products available on the market. Suggestion: to cut the value down to at least 300 ppm

Rohm and Haas Nordiska AB

Rohm and Haas har granskat remissen av kriterier for pappersprodukter. Vi har følgende synpunkt på restmonomerer:

Før restmonomerer i kemikaliemodulen foreskrivs en generell høyeste restmengde om 100 ppm. Vi finner denna rimlig. Undantag gjøres emellertid for akrylamid, som tillåts opp til 750 ppm. Dette finner vi uakseptabelt. Akrylamid får anses vara en av de farligere monomererna och bör definitivt ha samma gräns som övriga monomerer. Om den ska särbehandlas så bör den id snarare åsättas ett lägre gränsvärde.

Det är ju meningen at kriteriene ska bli strengere vid varje revidering och derfor bør gränsvärdet for akrylamid sänkas. Vi har forståelse for at en kraftig sänkning kan vara problematisk varfor ett stegvis forfarande kan tankas, dock med den uttrykkelige avsetningen til et lågt gränsvärde i slutändan (møjligen efter ytterligere en eller två år), drar tillverkere at producera polymerer med resthalter av akrylamid under 100 ppm.

Kommentar från Nordisk Miljömärkning

Nordisk Miljömärkning kommer at undersøke mōjligheten at skärpa kravet efter remissen. Eftersom en sådan skärpning inte fanns med i remissforslaget kommer andra tillverkere av polyakrylamid at kontaktas for at hōra deras syn på en eventuell skärpning.

"Våtstyrkemedel"

Statens forurensningstilsyn

Det oppgis at "våtstyrkemedel" kan inneholde høyst 0,01 vekt-% klororganiske forbindelser regnet som tørrsubstans i handelsvaren. Vi vil gjøre oppmerksom på at epiklorhydrin, 1,1-klor-2,3-epoksypropan Cas-no. 106-89-8 står på miljøvernmyndighetenes Obs-liste over helse- og miljøfarlige stoffer, og vi mener det ikke bør inngå i svanemerkete produkter.

Kommentar från Nordisk Miljömärkning

Enligt tillverkere av våtstyrkemedel har man inte hittat ännu någon annan förening som skulle kunna ersätta de epiklorhydrinbaserade våtstyrkemedlen. Eftersom våtstyrkan är en viktig funktion bl a i kaffefilter och hushållspapper kan man inte förbjuda dem. Däremot har Nordisk Miljömärkning skärpt kraftigt Innehållet av hälsofarliga klororganiska föreningar i våtstyrkemedlen som används i miljömärkta papper.

SCA Hygiene Papers

Wet strength agents

Old requirement:

“Wet strength agents may jointly contain a maximum of 1.0% of low molecular organic chlorine compounds – calculated from the dry substance content – which are classified as hazardous to health or the environment according to EU directive 67/548/ EEC with the latest applicable specific conditions¹. Examples of such low molecular organic chlorine compounds are epichlorohydrin (ECH), dichloro isopropanol (DCP) and chloropropane diol (CPD).”

New requirement:

“Wet strength agents may contain a maximum total of 0.01% by weight of chloro-organic compounds - calculated on the basis of the dry matter content of the commodity - classified as environmentally harmful or harmful to health in accordance with EU Directive 67/548/EEC, most recent adaptation. Examples of chloro-organic compounds include epichlorohydrin (ECH), dichloroisopropanol (DCP) and chloropropanediol (CPD).”

Our position:

A change in the demand from a maximum content of the mentioned low molecular organic chlorine compounds in the wet strength agents from 1.0% to 0.01% is an enormous step. It is explicable that this applies to coffee filters or other products that due to their purpose are in direct contact with food, but in our opinion there is not a need for such a strict demand in tissue.

Our production sites use already second generation (2G) wet strength agents, and some already started to progressively change to 2.5G. These products, according to discussions with some suppliers, are under the limit of 1.0%. To reach the limit of 0.01%, it is necessary to change to third generation (3G) wet strength agents.

The average price for 2G agents is 24-25€ / % active substance, whereas for 3G agents it is 50-60€ / % active substance.

So, theoretically, if we only used the 3G instead of 2G it would imply an increase in the cost of a little bit more than double. However, our supplier says that the 3G agents are 15 - 20% more effective per % active substance than the 2G. Considering this the actual increase in the cost would be between 40% and 47%.

Our conclusion is that the change is technically feasible, but still not economically, since the change could not be reflected in the final price of the product. Therefore the limit of the chemical module should be 1.0%, at least in the next criteria document. A possible value for coffee filters of 0.01 should, if needed, instead be incorporated in the supplementary module for coffee filters.

Kommentar från Nordisk Miljömärkning

Fördelen med systemet med modulkriterier är att man kan göra produktspecifika justeringar på baskraven i tilläggsmodulen om det anses relevant för den specifika produktgruppen. Det pågår för närvarande ett arbete med utvärdera kriteriedokumentet för mjukpapper där nivån på kravet på våtstyrkemedel kommer att diskuteras eftersom kriterierna för mjukpapper var inte föremålet för en revidering i detta arbete.

Skumdæmpere

Nopco

Krav til skumdempere

Nopco synes at teksten i vedlegget og tabell 2 til kjemikalie-modulen ikke er i samsvar med teksten i kjemikalie-modulen. Eksempel på dette er: I hovedteksten står det at 95% av de inngående aktive emnene er Dette står overhodet ikke nevnt i tabell 2 eller vedlegget som er betegnet "Declaration 6". Undertegnede oppfatter teksten i grunddokumentet slik at dette kravet sidestilles med at skumdempere ikke skal inneholde miljøfarlige komponenter. Dette kravet bør derfor også oppgis i tabell 2.

I skumdemperkravet under K5, side 6, står det beskrevet "Med aktive ämnen menas ämnen som har skumdempande eller -hämmande effekt i produkten".

Nopco mener at denne definisjonen er litt uklar og derfor kan tolkes litt forskjellig. Noen komponenter har en ren tensid funksjon, f.eks som emulgator, mens andre kan ha en skumdempende funksjon i tillegg.

Kommentar från Nordisk Miljömärkning

Tabell 2 och deklarasjonerna i kemikalie-modulen kommer att struktureras om för att gör dem tydligare.

Skumdämparkravet kommer att formuleras om till:

"Inget av de ingående ämnena med skumdämpande funktion ska vara klassifieringspliktigt som miljöskadligt...."

....Alternativt får skumdämpare där 95 vikt-% av de ingående ämnena med skumdämpande funktion ää antingen lätt nedbrytbara eller potentiellt nedbrytbara användas.

Hercules

Regarding Declaration 6, and the demands on defoamers:

- There seems to be a discrepancy between the requirements on defoamers, as specified in section 1.2, K5, and the design of Declaration 6. K5 still indicates two alternative requirements, which can individually qualify a defoamer as compliant. Declaration 6 on the other hand mentions only the one requirement that no active component must be classified as Harmful to the Environment.

Kommentar från Nordisk Miljömärkning

Tabell 2 och deklarasjonerna i kemikalie-modulen kommer att struktureras om för att gör dem tydligare

-

- When the last version of criteria for defoamers was introduced, there was no system in place for environmental hazards classification of preparations, i.e. for mixtures containing different components. Such a system was at that time only defined for chemical substances, i.e. for individual components on their own. When the existing defoamer criteria were written it was therefore necessary to refer back to the classification of the individual components.

Since 30 July 2002 however, specific EU rules for environmental hazards classification of preparations are in force, and suppliers are required by law to assess and classify their products accordingly. It therefore seems appropriate that the criteria should refer to the classification with R50+53, R51+53 or R52+53 for the defoamer product, as supplied. This will then also correlate with classification information on product labels and in Product Safety Data

Sheets. This will facilitate a correct application of the criteria and reduce the risk of uncertainty and mistakes.

- The requirement in K5 can be phrased as follows:

Defoamers must not be classified as Harmful to the Environment, with risk phrases R50+53, R51+53 or R52+53, according to EU Directive 67/548/EEC with adaptations. Defoamers added to process flows going to incineration in chemicals recovery are excluded from this requirement

- The verification question in Declaration 5 can be phrased as follows:

-

Is the defoamer assessed and classified as Harmful to the Environment, with risk phrases R50+53, R51+53 or R52+53, according to EU Directive 67/548/EEC with adaptations

Yes / No

Kommentar från Nordisk Miljömärknin

Formuleringen av krav på skumdämpare diskuterades ingående inom arbetsgruppen. Slutsatsen var dock att ett krav på att skumdämparpreparatet inte får vara klassificeringspliktigt istället för att de enskilda ämnena inte får vara klassificeringspliktiga skulle medföra att en skumdämparprodukt skulle kunna innehålla upp till 25% av ett ämne som är klassificerad som miljöfarligt p.g.a. klassificeringsreglerna i EU-direktivet 67/548/EEC. Detta skulle ha betytt att kravnivån sänktes.

Miljøstyrelsen

Ad kemikaliemodulet 1.0 (1.2)

Analys och klassificering. "OECD guidelines for testing of chemicals hedder nu ISO 14593.

Kommentar fra Nordisk Miljømærkning

Vi takker for oplysningen

6.1.2 Svar om punkt 7 Farvestoffer

Under K7 Färgämnen henvises der til "Listen over uønskede stoffer", Orientering fra Miljøstyrelsen. Nr. 1 1998. Den seneste udgave er Nr. 9 (2000). Der bør retteligt henvises til denne eller senere udgaver.

Tabel 1 har en oversigt over aminer som ikke må kunne fraspaltes farvestoffer. Bør der ikke i dette afsnit stå beskrevet en test-metode.

Kommentar fra Nordisk Miljømærkning

Der skal naturligvis henvises til nyeste udgave, vi beklager fejlen. Med hensyn til aminer behövs inte testresultat eftersom det azofärgämnen somkan avspalta de farliga aminerna är kända och finns listade i EU-direktiv 2002/61/EC fra 19. juli 2002, amending for the nineteenth time Council Directive 79/769/EEC relating to restrictions on the marketing and use of certain dangerous substances and preparations (azocolourants).

Hercules

General:

- It is good that it is clearly spelled out that the chemicals supplier can send data directly to the

Swan secretariats

Regarding Declarations 4 and 5:

- In Declarations 4 and 5, the supplier of a product containing polymers is requested to first identify any residual monomers, and -subsequently to state whether they are assigned the relevant R-phrases bringing them under the limitation criteria. In this way suppliers are asked to submit data that is not relevant for the assessment of compliance with the criteria. It would be more logical to ask:
 - *Does the product contain polymers?* Yes / No
 - *If yeas, does it contain residual monomers classified as harmful to health or to the environment in accordance with the EU Directive 67/548/EEC with adaptations and allocated risk phrases R50+53, R51+53 or R52+53, or risk phrases R45, R46, R49, R60 or R61 ?*
Yes / No
 - *If yes, which monomers? (unambiguous chemical name and CAS number) and in what concentration?*
 - ppm based on solids content
 - ppm based on solids content
 - ppm based on solids content
 - ppm based on solids content

Please note that the upper limit for the total concentration of harmful monomers in the product is 100 ppm, excluding acrylamide which has an upper limit of 750 ppm

Regarding Declaration 5:

- In addition to the comment above, the reference to national Nordic regulations for classification and risk phrase allocation can be taken out, since they are nowadays identical to the ones in the EU Directive.

Regarding the Declaration forms, general comments:

- The Declaration forms will in most cases be filled out and submitted by the chemical supplier directly to the Swan secretariats. Hercules would consider it an advantage if the current 9 different Declaration forms could be merged into one, (as was done for the verification under e.g. current printing paper criteria). In any case they should be condensed into fewer forms. It

seems e.g. that forms 1, 4 and 5 could easily be combined into a single form

-

Kommentar från Nordisk Miljömärkning

Tabell 2 och deklARATIONERNA i kemikaliemodulen kommer att struktureras om för att göra dem tydligare

-

- It would greatly reduce the paper work for all involved if the verification documentation could be placed in a common database, accessible to all the different Swan secretariats. The same documentation would then not have to be sent separately both to Sweden, Norway, Finland, Denmark, but could be submitted once only.

This would also enable all the different Swan secretariats to benefit from each other's work. A product that has been assessed by one secretariat would not have to be re-assessed again in another country.

-

Kommentar från Nordisk Miljömärkning

- En produkt som har godkänts av ett nordiskt sekretariat godkänds redan idag av de övriga sekretariaten. Nordisk Miljömärkning har bedömt tusentals produkter och tyvärr händer det att vår intern kommunikation inte fungerar till 100%. Vi arbetar på detta.

-

- Further, it would be an additional advantage if either
- some form of confirmation of Compliance with the Swan limitations could be issued for each product assessed, or
- products already assessed could be listed in e.g. a web site where all concerned would be able to verify the compliance status of a given product

-

Kommentar från Nordisk Miljömärkning

Nordisk Miljömärkning är enig om att sådana listor skulle underlätta för all parter. Det finns också goda erfarenheter från liknande service till tryckerier.

SCA Hygiene Products

Performance properties

In the document named **Background memo. Modules for Swan-labelled paper products.** section 11, the following text could be found:

"The environmental impact of the product relating to its performance properties

It is important that Swan-labelled products should have satisfactory performance properties. If they do not, their environmental impact may increase if, for example, it becomes necessary to use more of the product in order to achieve the same result. In addition, consumers will be disappointed and less inclined to choose Swan-labelled products on future occasions.

The specific performance properties relate to the finished products. The criteria are therefore described in the supplementary modules for the individual paper product. For example, the criteria for the filtration properties of coffee filters are described in the Supplementary Module. Criteria for Swan-labelled coffee filters.

If no specific requirements are given, the general requirement is that the product must fulfil the normal requirements relevant to the product group. Admittedly this is not a particularly precise formulation, but it does provide scope for intervention if the product proves not to have satisfactory performance properties.”

Our position:

We, as a company, would like to be actively involved in the process to evaluate the performance properties related to tissue products and to define how these properties are related, positively or negatively, to the environmental impact.

As a particular case for TAD, SCA is clearly aware that the production of this paper carries significantly higher energy consumption. On the other hand there are market trends that show a high potential in the increase of sales of TAD products in Europe. Due to the lack of Ecolabelling, TAD products for the consumer segment cannot be currently sold in the Nordic Area, which we believe is a drawback for the business growth.

There are several advantages regarding performance properties¹ of TAD vs. conventional tissue products that should be considered, as listed below:

Absorption – TAD products have considerably better absorption (more than 50%) than conventional tissue.

Dry strength – the dry strength in machine direction of TAD compared to conventional tissue is approximately the same. However, in cross direction, the strength for TAD is on average 40% higher for TAD products.

Wet strength – the wet strength in machine direction, as for dry strength, is on a similar level for TAD and conventional tissue. But, in cross direction, the strength for TAD is on average 60% higher for TAD products.

Conventional tissue products are normally used for personal hygiene and traditional kitchen wiping. Due to the properties listed above, TAD products are suitable for other purposes such as household wiping, cleaning and polishing. Furthermore, **less amount (in weight) of paper is needed to achieve the same purpose.**

On line with the text in section 11, in the **Background memo. Modules for Swan-labelled paper products about The environmental impact of the product relating to its performance properties**, our opinion is that the performance of the TAD products should be evaluated and compared with the energy consumption, so that an exception could be made for this category of products in the future Supplementary Module for Tissue Paper.

Kommentar från Nordisk Miljömärkning

Funktion hos mjukpapper och TAD produkter kommer att behandlas separat inom arbetsgruppen för utvärderingen av kriterierna för mjukpapper.

Svar om tungmetaller i farvestoffer

Fødevederedirektoratet; tungmetaller i farvestoffer til papir til fødevarer

Fødevederedirektoratet har ikke vurderet de specifikke kvalitetskrav til produkterne og har ikke vurderet kravene til kemikalier som beskrevet i baggrundsnotatet – moduler for svanemærkede

papirprodukter, men finder at det kunne være relevant at henvise til ovennævnte dokumenter. Det skal dog bemærkes, at grænseværdierne for tungmetaller i farvestoffer virker meget høje.

Kommentar fra Nordisk miljømærkning

Grænseværdierne afspejler de forureninger med tungmetal fra råmateriale og katalysatorer, som kan forekomme i farvestofferne. Farvestoffer tillades ikke i kaffefilter, men i grease proof papir. Her er tænkt på typer af grease proof papir såsom indpakning af burgerboller, sandwiches osv. hvor der ofte er trykt varemærker. Som det fremgår af kriterierne, skal sundhedskrav for papir i kontakt med fødevarer også opfyldes, de vil også virke som en begrænsning. ..

7. Svar om Kaffefilter

7.1.1 Punkt 2.5 Regler for kontakt med fødevarer

Statens næringsmiddeltilsyn

Kravet ser greit ut. Jeg vil informere om at BgVV har byttet navn til Bundesinstitut für Risikobewertung, BfR. Det kan derfor være en idé å henvise til veiledende regelverk fra BfR. Dokumentasjonskravet er derimot litt uklart. Europaråderesolusjonen (i og for seg de ulike lands regelverk/veiledende regelverk også) inneholder en rekke krav som kan bekreftes oppfylt punkt for punkt eller samlet. Et annet spørsmål er om det er tilstrekkelig at papirprodusenten utsteder en egenerklæring - eller må en tredjepart bekrefte?

Kommentar fra Nordisk Miljømærkning

Kravet vil bli endret ved at det vil bli henvist til BfR og ikke BgVV. Som dokumentasjon vil det bli krevd et sertifikat fra en uavhengig instans.

7.1.2 Punkt 2.6 Avkapp

Statens næringsmiddeltilsyn

Håndtering av produksjonsavkappet er avgjørende for miljøbelastningen, følgelig bør dette aspektet tas hensyn til når kravet stilles. Bør kravet til maksimal prosentdel avkapp differensieres avhengig av om det kan brukes som råvare inn i produksjonen av nye kaffefiltre?

Swed-Filter AB

Vi har tittat igennom de nye miljøkriteriene och har observerat att ni ändrat på §7.2.6 Avkapp (Skärspill).

Det krävs en förklaring till denna punkt, då skärspill som uppstår vid tillverkning av kaffefilter är ca. 30% för alla tillverkare. Detta skärspill tillvaratas och återsändes till pappersbruket som sedan återanvänder spillet i samband med nästa tillverkning av filterpapper vilket således minskar massaåtgången med motsvarande procenttal.

Det skärspill som inte går till återvinning är mindre än 1%.

Vänligen observera att kaffefiltrets koniska form gör det omöjligt att eliminera skärspillet.

Kommentar fra Nordisk Miljømærkning

Prosent avkapp vil bli undersøkt også for andre produsenter og kravet vil bli vurdert fjernet.

7.1.3 Punkt 4.1 Massekvalitet

Statens næringsmiddeltilsyn

Massene får kun være produsert av nyfiber.

SNT mener dette er et viktig krav inntil gjenvinningsindustrien får bedre kontroll med ulike fraksjoner av returpapir. SNT advarer mot bruk av returpapir, uten at vi har forskriftsfestet noe forbud.

Som dere sikkert er klar over omtaler Europaråderesolusjonen for papp og papir returpapir i et eget teknisk dokument. Det stilles krav til returfraksjoner og det skal gjennom analyser vises at en rekke stoffer finnes under gitte grenseverdier i returpapiret.

Kommentar fra Nordisk Miljømærkning

Utviklingen med krav til returfiber vil bli fulgt nøye for eventuelt senere å vurdere om det ved en senere revisjon vil være mulig å tillatte bruke av returfiber til papir til kontakt med næringsmidler

7.1.4 Bakgrunnsdokumentet. Regler for kontakt med fødevarer

Statens næringsmiddeltilsyn

EU arbeider med et rammedirektiv for materialer i kontakt med matvarer og innenfor dette direktivet blir det særdirrektiver, blant annet et for plast og et for papir og kartong. Det jobbes aktivt med plastdirektivet, mens arbeidet med særdirektivet for papir og kartong er utsatt. Frem til EU-direktivet er ferdig henvises det til at Europarådets resolusjon, som også vil danne grunnlaget for EU direktivet.

Arbeidet med regelverk for papp og papir vil basere seg på Europarådsresolusjonen for tilsvarende materialer, og er i og for seg ikke "utsatt". Arbeidet avventer ferdigstilling av blant annet technical document no. 1.

Fordi rammedirektivet ikke dekker alle områder i detalj, benytter det norske regelverket andre lands regelverk som retningsgivende for papp og papir (BgVV/Tyskland, Warenwet/Nederland og FDA/USA).

Her bør dere innhente tilsvarende informasjon fra Livsmedelverket i Finland og Sverige Fødevaredirektoratet i Danmark og Hollunsvernd Riksins på Island.

Jeg vet at Finland har tradisjon for å gjennomføre Europarådsresolusjoner i regelverket, så da vil ikke henvisningen til hva vi gjør i Norge passe for alle land.

Miljøstyrelsen

Miljøstyrelsen henleder oppmerksomheten på at produkter som er beregnet til at komme i kontakt med fødevarer er omhandlet af Fødevareministeriet.

Fødevaredirektoratet

Reglerne for materialer og genstande bestemt til kontakt med fødevarer findes i bekendtgørelse nr. 111 af 20. februar 2003. Bekendtgørelsen er primært en implementering af EU-regler og indeholder ingen specifikke regler for papir og pap til fødevarekontakt. Bekendtgørelsens § 6 om generelle fremstillingsbetingelser gælder dog for alle materialer: "Materialer og genstande skal fremstilles i overensstemmelse med god fremstillingspraksis. De må ikke ved normal anvendelse eller under forudsigelige forhold kunne afgive bestanddele til fødevarer i et omfang, der kan 1) frembyde en fare for menneskers sundhed, 2) medføre en uacceptabel ændring af sammensætningen af fødevarerne eller 3) forringe fødevarernes farve, lugt, smag eller andre af fødevarernes fysiske karakteristika." Bestemmelsen er en direkte implementering af Rådets direktiv 89/109/EEC, artikel 2. Det kunne således være relevant at henvise til denne bestemmelse.

Fødevaredirektoratet har udarbejdet en vejledning som supplement til bekendtgørelse nr. 111. Vejledningen har nr. 12114 og findes på Retsinformations hjemmeside www.retsinfo.dk. Vejledningen beskriver de materialer, for hvilke der ikke er specifikke regler, heriblandt papir og pap samt trykfarver.

EU har endnu ikke fastsat specifikke krav til papir og pap til kontakt med fødevarer. Som nævnt i baggrundsdokumenterne for kaffefiltre og fedttætte papirer arbejder Europarådets ekspertgruppe om materialer og genstande i kontakt med fødevarer med en resolution om papir og pap – samt for resolutioner om genvundet papir samt trykfarver. Disse resolutioner er dog ikke baseret på sundhedsmæssige vurderinger, men lister alle de stoffer, der anvendes til papirfremstilling i dag (inventory lists). Europarådets vejledning kan derfor ikke bruges som vejledning for, hvordan det sikres, at ovennævnte §6 er overholdt.

I forbindelse med EU's arbejde med plast til fødevarekontakt har EU's videnskabelige komite (SCF) lavet sundhedsmæssige vurderinger af en lang række stoffer. For de stoffer, der ikke kun anvendes til plast, men også til fx papir kan det være relevant at referere til disse sundhedsmæssige vurderinger. Vurderingerne findes i det synoptiske dokument, som findes på <http://cpf.jrc.it/webpack/>

Kommentar fra Nordisk Miljømærkning

Vi har innhentet opplysninger fra Danmark, Sverige og Finland også og selv om det henvises til EU/Europarådsresolusjonen beholder vi kravet til at nasjonalt regelverk skal oppfylles. For matvareemballasje (f.eks matpapir) kreves det i Norge at produktene ikke skal utgjøre en helsefare eller endre sammensetningen av næringsmiddelet på en uakseptabel måte.

8. Svar om Grease Proof papir

Statens næringsmiddeltilsyn og Fødevaredirektoratet

Se kommentarene under kaffefilter

8.1.1 Punkt 1.5. Retursystem

Nordic Paper

Dette punkt bør sløyfes. Det blir svært vanskelig for papirprodusentene å sikre at nasjonale lover, regler og bransjeavtaler oppfylles. Dette ansvar må ligge hos distributør og butikkjedene i de aktuelle nordiske land.

Kommentar fra Nordisk Miljømærkning

Dette er et krav som Nordisk Miljømærkning har med i kriteriene til alle produktgrupper hvor det er mulig. NM mener at det er viktig at de som sender produktene ut på markedet også er med å finansierer en returordning for emballasjen. I landene hvor det ikke er pålagt med medlemskap i returordninger er det mange bedrifter som er "gratispassasjerer" i ordningen. Som lisensgiver har NM ikke kontroll med distributørene og butikkjedene. Det vil også være urimelig at butikkjedene skal betale vederlag for hele sitt sortiment, når det er produsenten som er ansvarlig for emballasjen. Vederlaget er avhengig av materialmengdene og materialtypene i emballasjen, noe som dagligvarekjedene ikke har full oversikt over for alle enkeltprodukter i butikkene. Kravet skrives tydeligere i kriteriedokumentet

8.1.2 Punkt 2.3 Emballasje

Nordic Paper

Teksten bør gjøres klarere. Gjelder merkingen transportemballasje/strekkefilm?

Kommentar fra Nordisk Miljømærkning

Kravet til merking av plastemballasjen vil bli tatt bort, se kommentarer under 7.1.4.

8.1.3 Punkt 2.4 Kemikalier

RAISIO CHEMICALS

Should PFOS be mentioned? (Per Fluor Oktyl Sulfonater).

Kommentar fra Nordisk Miljømærkning

PFO er funnet i menneskers blod i USA. Det vekker bekymring på grund af cancer risiko. Det kan muligvis anvendes som belægning på grease proof papir. NM undersøger om praksis i Norden og overvejer at inndrage det i kriterierne

Grønn hverdag (tidligere Miljøheimvernet)

For fett-tette papir bør følgende krav vurderes: Produsenten må godtgjøre at kjemikalier brukt til konvertering til fett-tette papirprodukter ikke er, eller gjennom livsløpet er opphav til, stoffer som er tungt nedbrytbare og biologisk tilgjengelige.

Tungmetaller i farver til papir bestemt til kontakt med fødevarer

Se svar fra Fødevedirektoratet under Basismodul, kemikalier, farvestoffer. Fødevedirektoratet finder at grænseværdierne virker meget høje.

Kommentar fra Nordisk Miljømærkning

Angående tungmetaller i farver: Se kommentar under Basismodul, kemikalier, farvestoffer. Niveauerne afspejler garanterede højesteniveauer. Fødevarekrav vil også regulere niveau.

8.1.4 Punkt 2.5, papir i kontakt med fødevarer, 4.1, Massekvalitet, og baggrund

Statens næringsmiddeltilsyn

Se kommentarer til kaffefilter.

8.1.5 Punkt 2.6, Afval

Nordic Paper

Afval med positiv brennverdi får ikke deponeres. Det findes i dag ingen mulighed til forbrenning i rimelig afstand fra Nordic Paper Geithus. Vi vurderer derfor muligheden av selv å installere slikt utstyr. Vårt ønske er derfor at dette gis en lengre frist enn for resten av dokumentet.

Kommentar fra Nordisk Miljømærkning

Kravet vil bli tatt bort for konverteringen av papiret. Det vil imidlertid fortsatt gjelde for papir- og masseprodusenten.

Miljøstyrelsen

Der er opsat krav til konvolutters og kaffefilters afskær. Det er ikke nævnt for fedt-tæt papir. Er det irrelevant i den forbindelse?

Kommentar fra Nordisk Miljømærkning

Kovolutter og kaffefiltre skæres ud i stykker, som ikke er firkantede. Derfor vil skærespildet være væsentligt. Fedttæt papir sælges ofte i firkantede stykker som bagepapir og indpakningspapir til mad. Det kan også forekomme i andre faconer, for eksempel som runde stykker til burger-restauranter, sjokoladekuler eller lignende. Det er umiddelbart vurderet at skærespildet samlet set er mindre for denne produktgruppe end for kaffefilter og konvolutter. Men det kan være relevant at se nærmere på ved næste evaluering af kriterierne. Kravet for kaffefilter vil bli fjernet, da det viser seg at mengden avkapper sært liten. Det meste avkapp fra kaffefiltre går tilbake til papirproduksjonen, se kapittel 7.1.2.

Jeg vil undersøke hos dagens lisensinnhavere hva de gjør med avkapp.

8.1.6 Punkt 3.3 Kemikalier

Institutet för arbetshygien

Ändringsförslag: Följande test skall tilläggas till Tilläggsmodul, fett täta papper:

punkt 3.3 Kemikalier, Krav

Om silaner eller siloxaner, som kan vara mycket irriterande för ögon och andningsvägar, används vid tillverkning av fett täta papper, skall arbetshygieniska förhållanden granskas noga. Effektiva

punktutsug skall placeras vid linjen på ställen där kemikalierna tilläggs eller kan frigges i arbetsutrymmen.

Institutet för arbetshygien tar inte ställning vid frågor som berör användning av energi, mängden av utsläpp i atmosfären eller vatten eller hållbart skogsbruk.

Clariant (Finland) Oy

III-värdig Krombaserade fettsyra-komplex – produkter bör anses tillåtna för papper i kontakt med livsmedel.

”Use in food contact paper and board: Cerol M liquid is approved for use as follows:

Federal Republic of Germany: according to publication in the Bundesgesundheitsblatt 24, No. 7, p. 114, dated 3.4.81 as a supplement to Recommendation XXXVI, iXPaper and board for food packaging, for the surface finishing and surface coating of papers for wrapping moist and fatty foodstuffs up to 0.4 mg chromium per square decimetre of paper. In the cold water extract of the finished product, no more than 0.004 mg trivalent chromium per square decimetre should be detectable and no hexavalent chromium.

USA: according to the Code of Federal Regulations 31, Food and Drugs, Part 170 to 199 § 176.180, as a component of paper and board for contact with dry foodstuffs.

Man bör kunna skilja mellan hälsoriskerna hos krom i dess olika valenser där den trivalenta krom:en inte är en hälsorisk men den heksavalenta formen är.

Kommentar fra nordisk Miljømærkning

For å oppnå svanemerket må arbeidmiljøloven i landet overholdes. Vi anser kontrol af punktudsugning for at være et arbejdsmiljøproblem, som bør overlades til tilsynsmyndighederne

Vi er informeret om at papiret lettere smuldrer når det inneholder krombaserede forbindelser, hvilket vanskeliggjør at papiret kan anvendes flere gange. Derudover er det ikke godt at få krom ud i affaldssystemet hverken hos den enkelte forbruker eller i avløpsvannet fra papirfabrikken. Da der findes andre muligheder for at fremstille papir med gode brugssegenskaber, anser vi krom for at være unødvendig i svanemærkede produkter.

Kromforbindelser er tungt nedbrytbare og kan i varierende grad akkumuleres i organismer. Sekssverdige kromforbindelser er klassifisert som meget giftige for vannlevende organismer. Treverdige kromforbindelser er generelt noe mindre giftige, men enkelte arter kan være spesielt følsomme også for treverdige kromforbindelser. Kromforbindelser kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet. Treverdige krom kan dessuten okyderes til sekssverdige krom under spesielle forhold.

8.1.7 Punkt 3.4 Energiforbruk

Nordic Paper

Papperstillverkning

De nordiske fabrikkene bruker alle svært mye energi til mekanisk bearbeiding av papirfibrene for å få fett-tett papir. Et mindre miljøvennlig alternativ brukes i andre papirfabrikker i Europa. Her males fibrene mindre og isteden benyttes fluorkjemikalier for å gi tetthet. Kraftig maling krever mye elektrisk energi og gir dessuten vesentlig tyngre avvanning og pressing. I produksjonen har derfor nordisk greaseproof lavt tørrstoff inn i tørkepartiet slik at mye energi går med til tørking av papiret.

Papirmaskiner for fett-tett papir er gamle og vesentlig mindre enn f. eks. finpapirmaskiner. Det gjør de mindre effektive og de må derfor bruke flere kWh/tonn.

Normal energiforbrukning ved Greaseproof-tillverkning lite beroende på kvalitet är 6,2-6,7 MWh/ton. Detta ska jämföras med lite miljövännlige alternativet som är bruk av fluorkjemikalier och inte med annan typ av papperstillverkning.

Nordic Paper

Massatillverkning

Bilag 2.1 Energi til kemisk masse är inte tillämplig för sulfitmassatillverkning. Den är uppbyggd enligt "sulfatmassastandard" Referensvärde (EI+Bränsle) för sur sulfitprocess? Här finns ytterligare en svårighet i regeltolkningen för Seffle som har en outsourcad energicentral.

Vår slutsats för energivillkoret är att systemet inte är möjligt att använda för vår produktion av Greaseproof i sin nuvarande utformning. Krånglig administration med referensvärden och poäng, går det inte att finna en annan modell? Vilka åtgärder menar organisationen Nordisk Miljömärkning att vår bransch ska vidta? Vilka brister ser man idag med vår energisituation? Vi kan inte jämföras mot stora högproducerande massafabrikert utan måste jämföras med konkurrerande material, t.ex. fluorcarbonpapper.

Metsä Tissue Oy

Energy limit values too high for greaseproof paper. (Despite, no own reference values for greaseproof paper)

Kommentar fra Nordisk Miljömärkning

Vedrørende energi til papirfremstilling: Ansøgere, som kan dokumentere et højere energiforbrug som skyldes specifikke delprocesser, der ikke allerede er medtaget i listerne over referenceværdier for delprocesser i bilaget, kan tilføje det. Det skrives ind i kriterierne for Grease Proof papir at en delproces for ekstra maling kan tilføjes en referenceværdi svarende til fabrikkens konkrete energiforbrug. På den måde optræder det neutralt.

Vedrørende energi til massefremstilling: Vi har ikke fundet litteratur som tyder på, at der skulle være væsentlig forskel i energiforbrug til henholdsvis sulfit og sulfat-processen. Selvom en større andel af luden evt. kan genanvendes i sulfat-processen skal denne genanvendte lud også regnes med som anvendt energi. Men hvis der kan påvises delprocesser i sulfitprocessen, som er mere energikrævende end de opstillede referenceværdier, er systemet så fleksibelt, at det kan indarbejdes som "alternativ proces" i skemaerne til rapportering af energiforbrug. Hvad der kræves af producenten er altså en måling og dokumentation overfor Nordisk Miljömærkning af delprocessens forøgede energiforbrug. Nordisk Miljömærkning vil herefter vurdere delprocessen.

Vedrørende outsourcet energicentral: Det er energiforbruget til fremstilling af masse og papir, som skal dokumenteres. Der vil være en form for afregning af energi udvekslet mellem energicentral og masse- og papirproducent. Denne afregning kan anvendes som dokumentation af energiforbruget. Hvis der er behov for en yderligere præcisering vil det kunne gives af Nordisk Miljömærkning i forbindelse med behandling af ansøgning om svanemærket.

8.1.8 Udslip

Nordic Paper

Tilleggsmodul 3.5/Basismodul 1.9.2

Seffle är prövade av den svenske miljödomstol enligt BAT och massabruket kommer att kunna producera massa med 48 kg COD/ton. Skillnaden mellan BAT's 25 kg/ton och Seffle's nivå är att

enligt BAT är blekeriet helt slutet, det vill säga att blekerivattnet kan återföras motströms till tvätterier och indunstning. Detta är dock inte tekniskt möjligt då blekeriet har Natriumbas och kokeriet Magnesiumbas. Att byta bas i processen för att nå Svanen märkning är inte realistiskt.

Kommentar fra Nordisk Miljømærkning

Vi har bedømt at et udslip af COD på 48 kg/ton er for højt i forhold til hvad markedet kan. Vi vil imidlertid gi egne referanseverdier for utslipp av COD og S for produksjonen av fett-tett papir.

9. Svar om Kuverter

Allmänt

Bording A/S

Erik Krog, (kuvertproducent) godkender forslaget.

OP-kuvert AB

Övriga punkter : helt nya krav

Då det gäller krav på skogskötsel, *energiförbrukning*, utsläpp och kemikaliekraV hos pappersproducent kan vi inte kommentera

Övriga punkter : förändrade krav

På de nya kriterierna angående lim och dess kemikaliekraV hos limproducent kan vi inte kommentera

9.1.1 Punkt 2.1.2 Krav på limmens återvinningsbarhet

Bong Bjørnbak

Jeanette Mortensen, (kuvertproducent) mente at den eneste grund til, at alle deres konvolutter ikke kunne klare kravene, udelukkende skyldtes kravet om lim, som skal kunne genanvendes. Det kan deres selvklæbende kuverter ikke leve op til. Hun mente det ville være en meget voldsom slæggelse af kravene, hvis kravet om lim blev fjernet. Det gav et forkert signal fra Miljømærkningen, idet der er genbrugsproblemer ved at bruge selvklæbende lim, og dermed også et miljøproblem ved kuverter med selvklæbende lim.

SCA Packing i Grenå

Tony Møller (laver diverse papir/pap æsker af genbrugspapir) forklarede at de generelt set ikke tolererede kuverter med selvklæbende lim i deres papirmasse. Gav problemer i genanvendelsen i form af stickies. Mente at det var noget af det værste de kunne få. Får de en ladning papir som indeholder mange kuverter, kan de godt genanvende dem, men de var nød til at dele den ladning op i små dele, så der ikke blev genanvendt for mange kuverter på en gang. De kan altså fortynde sig ud af problemet med stickies, men de er ikke glade for det. Ruderne gav ikke nogen problemer.

Dalum Papir

John Tang meddelte at de ikke ville være glade, hvis vi godkendte selvklæbende kuverter til svanemærkede kuverter. Det gav store problemer, især i salg, da folk valgte genbrugspapir fra, ofte fordi de ikke vil have papir til print/kopi/tryk som kan indeholde klister (stickie problemet igen).

Stora Enso Danmark A/S

Vi mener, at genbrug er en forudsætning for svanemærkning af papirprodukter generelt og har derfor svært ved at forstå/acceptere, at fx konvolutter med ikke-genanvendeligt lim kan blive svanemærket.

Hippopotamus AS

Vi oplever av utelukkingen av konvolutter med selvklebende lim har satt Svanemerket helt på sidelinja når det gjelder konvolutter. En markedsandel i Norge på 3-4 % viser det.

Riktignok er det også et stort marked for fuktgummierte konvolutter, særlig ift DM'er. Men dette er gjerne spesialproduserte konvolutter og gir ikke produsentene mulighet til å markedsføre komplette serier som svanemerkede. Produsenter og grossister er helt avhengige av dette for å kunne kommunisere Svanemerket på en effektiv og forståelig måte. Vi tror at dere forstår at dagens kriterier er umulige i så henseende.

Vi vil derfor anbefale et kompromiss, noe som Svanemerket normalt er svært flinke til.

Det beste ville være om Stiftelsen Miljømerking kan peke ut en type selvklebende lim som har bedre egenskaper i resirkuleringsprosessen enn andre. I bakgrunnsdokumentet s.10 pekes det på typer syntetisk gummi og ikke-dispergerbare akrylater som viser mer positive egenskaper. Dette bør videreutvikles. I verste fall får det være fritt fram for alle typer selvklebende lim.

Vi så med interesse på vurderingen av å få konvolutter levert inn sammen med emballasjekartong framfor finere papiravfall. Imidlertid virker det helt urealistisk mht de sorteringsrutinene som er i Norge. Noen steder i landet opereres det med flere papirfraksjoner, men store volum papir går blandet. Det tror vi vil være framtida hvis vi ønsker at mest mulig papir skal leveres inn, alternativet er for stor belastning på den enkelte kildesorterer og mindre returvolum. En av våre største leverandører (resirkulerer noen hundretusen tonn papir i året - lager magasinpapir og grafisk finpapir) sier de ikke opplever håndteringen av selvklebende konvolutter som umulig. I alle fall har de konkludert med at det er viktigst for dem å få mest mulig returpapir, noe som krever enkle og forståelige sorteringsrutiner, og så heller håndtere de eventuelle småproblemene limklumper kan gi.

Vi håper våre kommentarer når fram. En kombinasjon av økte krav til papirråvare og tilpasning til virkeligheten med hensyn til lukkemekanismer, vil være et vesentlig bidrag til et mindre miljøbelastende konvoluttforbruk. Sannsynligvis vil Svanemerket kunne oppnå en markedsandel på 20-30%. Det er der dere bør være for både å skaffe gode volum for Svanemerket, men samtidig være en spydspiss i utviklinga.

Stora Enso Berghuizer Fine Paper Mill

We consider recyclability as a precondition for Swan-labelling of paper products in general and have therefore difficulties understanding that, for example, envelopes using non-recyclable glues could deserve a Swan-label.

Bong Suomi Oy

Vi anser att kravet på återvinning av lim skall bibehållas och sålunda borde självhäftande lim godkännas endast om dessa behandlas utan problem vid avfärgning.

KIILTO Oy

Kuverts lim: Alternativ 1 är bättre (lim får inte förorsaka problem inom återvinningen på pappersfabriken.)

Grafiska Industrin r.f.

Förslaget presenterar två alternativ 1 och 2. Vi framför godkännande av alternativ 1 med undantag att man i miljömärkningskriterier fastställer endast det krav att lim som används vid tillverkning av kuvert inte får förorsaka problem för återvinning av pappersfiber. I fall vattenlösliga lim eller dispersionslim vållar problem för återvinning, användning av dem skall inte tillåtas i miljömärkta produkter. Nordisk miljömärkning har betingat återvinningsbarhet av även alla andra pappersprodukter. Förbundet anser att det ej finns skäl att vid kuvert avvika från denna praxis.

Natur och Miljö

Natur och Miljö förespråkar skrivningen i alternativ 1 för kriteriet 2.1.2 Krav på limmens återanvändbarhet. Natur och Miljö anser, att det Nordiska Miljömärket bör befrämja återvinningen av returpapper. Denna princip följs även för fönstermaterialets del (krav 2.1.4).

StoraEnso Oyj

We consider recyclability as a precondition for Swan- labelling of paper products in general and have therefore difficulties understanding that, for example, envelopes using non- recyclable glues could deserve a Swan- label.

Turun Kirjekuoritehdas Oy

Ur kuvertillverkarens synpunkt har saken ingen teknisk betydelse. Mängden av kuvert ökar i fall man följer förslaget nr 2. Samtidigt skulle detta slopa inkonsekvensen mellan återvinning och svanmärkta produkter. I praktiken går alla till hushåll sända kuvert till återvinning oberoende av vilket lim de innehåller. Limkriteriers kravnivå är närmast avfärgarens och limtillverkarens problem, inte problem av tillverkaren av kuvert.

Vi understöder gällande praxis dvs. alternativ nr 1.

UPM-Kymmene, Kaipola

1 Allmänt

Kuvert har i Finland tillsvidare tillsammans med hushållsreturpapper godkänts som råmaterial vid avfärgningsprocess. I regel är slutprodukten av avsvärtad massa tidningspapper eller annat tryckpapper. Återvinningskedja av kartongförpackningar är det andra alternativet för kuvert, men detta är inte alls lika omfattande som vid hushållsreturpapper och framförallt har människor vant sig att slå in kuvert tillsammans med tidningar och tidskrifter i enlighet med s.k. brevlådaregeln. Någon ändring genom nya anvisningar torde inte vara möjligt. Även i mellersta Europa hamnar kuvert främst i strömmen av hushållsreturpapper ehuru dessa ej godkänns för återvinning. Dessa har man sedan avlägsnat i subventionerade sorteringscentraler. Också hos oss i Finland har det i konsistensen av kuvert under de senaste tio åren framkommit en del förändringar vilka med

hänsyn till återvinning är negativa. Nedan följer kommentarer till viktiga kriterier som är av betydelse med hänsyn till återvinning.

2

Vitt papper i kuvert är alltid acceptabelt. Brunt kraftpapper medför synliga melangefibrer i ljust papper och detta är sålunda i detta avseende inte acceptabelt. Däremot är bruna de bruna kuvert acceptabla som under senaste år har kommit i allmänt bruk och vilka framställts av brunt färgad avfärgad massa eftersom pappersfärgen alltid fäster sig vid finstoffractionen samt ej förorsakar melering.

3

Uppslagsbara fönsterkuvert av pergamyn har man för närvarande ersatt med polystyrenfönster. Dessa bevaras helt hela vid uppslagning. Dessa kan avlägsnas vid följande process (källsortering), men i fall andelen av fönsterkuvert (ca 20-30 %) ökar från nuvarande, kan dessa förorsaka störningar vid processer. För närvarande anser man dock att dessa inte innebär hinder för återvinning eftersom kuvert (fönsterkuvert samt andra) är rätt jämnt fördelade inom normalt hushållsreturpapper.

4

Tryckning av kuverts yttre yta är inte något problem för att de arkoffsetfärger som härvid används kan gott avfärgas. Däremot har flexofärger, som använts för tryckning av inre yta eller inre foder, har förvandlats från alkoholförtunnbara till vattenbaserade och avfärgningen är i regel dålig. Dock har några färgleverantörer (bl.a. Sicpa, Sun Chemicals) utvecklat rimligt avfärgningsbara flexofärger för kuvert och användning av dessa medför att flexotryckning är acceptabelt. Det är lätt att testa flexofärgtypens avfärgning med laboratoriecell (t. ex. Kaipola eller Augsburg).

5

Skadlighet av lim i återvinningsprocessen beror på den typ av lim som används vid tillverkning av kuvert. Tidigare var kuvertens tillslutningslim mestadels vattenlösliga (slickbara) och de förorsakade ej problem vid pappersmaskin. Nu har självhäftande lim blivit allmänna och dessa kan ej godkännas med hänsyn till återvinning. Vid uppslagning bildar de små bollar med diameter av 0,3-1 mm och dessa är alltför stora för att kunna avlägsna sig vid emulgering men kryper mjuka genom siktsprickor med diameter 0,15 mm. I vått tillstånd fastnar de inte, men häfter vid pappersmaskinens avvattningsdel, kalender och färdigt papper.

Sidolim i kuvert är antingen vattenlösliga eller vattenförtunnbara PVAc-dispersionslim. De sist nämnda liknar överdragningslatex med hänsyn till uppförande. Partiklarna är små (1-2 μ) och dessa har stabiliserats genom emulgatorer så bra att de följer vattenfraktionen och förorsakar sällan avlagringar vid neutral eller lindrigt alkalisk pappersprocess. I likhet med andra latexlim passar de inte som tillslutningslim eftersom de inte fäster i torrt tillstånd.

Som självhäftande tillslutningslim skall man absolut använda mjuka självhäftande lim vilka för närvarande är det största problemet vid råämnesåtervinning av kuvert. Det är dock möjligt att utveckla lim som man kan avlägsna bättre. Några år sedan inom projekt hos US Postal Service avseende självhäftande lim lyckades det för några tillverkare att utveckla lim som kan rimligt avlägsnas (som kan siktas). Också europeiska tillverkare av lim har kännedom om dessa resultat. I fall tillverkare av kuvert (eller leverantör av lim) är villig att utveckla självhäftande lim som man kan lättare avlägsna, är vi beredda till samarbete. Förbättringar vid återvinningsbarhet av kuvert kan man testa i laboriemåttskal och man kan undersöka både siktning och flotation av lim.

6

Sammandrag

Målet för nya miljömärkningskriterier skulle avseende avfärgning vara att bevara återvinningsbarheten av kuvert så att de fortfarande kan läggas bland tidningar och tidskrifter i enlighet med "regel om brevlåda". Uppfyllande av kriterier borde för tillverkare av kuvert vara möjligt genom val av material. I fall det i nuvarande situation inte sker någon utveckling är det möjligt att kuvert bedöms vara oanvändbara för avfärgning även i Finland. Eftersom sortering av dem ur hushållsreturpapper skulle vara dyrt, kan det uppstå politisk press att på miljögrunder begränsa åtminstone distribuering av reklambrev. I mellersta Europa har det redan i några länder uppstått miljöpolitisk diskussion om "junk mail" behövs. Säkert skulle det ligga också i kuvertindustrins intresse att undvika uppstående av dylik debatt i Finland.

Naturvårdsverket

Punkt 2.1.2 Med hänsyn till att konsumenter kan ha svårigheter att skilja olika pappersfraktioner åt anser verket att det vore en fördel att de lim som kuverten innehåller inte skall ge upphov till problem vid återvinningen. Verket förordar således alternativ 1.

Stora Enso, Nymmölla Bruk

För papperskuvert vill vi också ifrågasätta varför kuvert med klister som inte kan återvinnas kan komma ifråga för svanenmärkning. Återvinning anser vi vara en förutsättning för svanenmärkning som helhet.

Stora Enso Grycksbo AB

Vi anser att en förutsättning för att få Miljömärkning på papper skall vara att produkten är återvinningsbar. Det är därför svårt att förstå att exempelvis kuvert tillverkade med ett lim som inte är återvinningsbart kan erhålla Miljömärkning.

OP-kuvert AB

Par. 2.1.2

Från kuvertproducentens sida sett är det produktionstekniskt ingen skillnad vilket lim som används. Volymen ökar givetvis om man överväger alternativ 2. Samtidigt slipper man i från den konflikt som finns mellan Svane-märkning och kriterier för återvinning. I praktiken återvinns alla kuvert oberoende av limtyp.

Kriterierna för lim är mera ett problem för limproducenterna

Vi är för det nuvarande systemet, alltså alternativ i.

Bong Ljungdahl Sverige AB/Grafiska Företagens Förbund

I remissförslaget föreslås två alternativ:

1. Bibehålla nuvarande kravet, d v s självhäftande kuvertlim ska vara återvinningsbara, eller 2. Slopa helt alla krav på kuvertlims återvinningsbarhet. Limmens kemikaliekraav kvarstår."

Bong Skandinavien förordar alternativ 1, vilket innebär att kuvert och de lim kuvert innehåller, får

inte ge problem vid fiberåtervinning. Detta krav gäller inte för vattenlösliga och helt dispergerbara lim.

Kommentar från Nordisk Miljömärkning:

Nordisk Miljömärkning anser att det inte är skäl att ändra på kraven för kuvertlims återvinningsbarhet, dvs. Alternativ 1 väljs. Träfiberbaserade kuvert skiljer sig från t ex plastkuvert genom att papperskuvert går att materialåteranvända, vilket är miljömässigt fördelaktigare än energiåteranvändning. Denna egenskap hos pappersbaserade kuvert är skäl att befrämja.

Comment from Nordic Ecolabelling:

Nordic Ecolabelling holds that there is no reason to change the requirements for recyclability of envelope glues, i.e. Alternative 1 is chosen. Envelopes based on wood fibres are environmentally more advantageous than plastic based envelopes, owing to the recyclability as material of the former, whereas the latter may be recycled as energy. This property of paper based envelopes is worth promoting.

9.1.2 Punkt 2.1.5 Krav på förpackningar

Turun Kirjekuoritehdas Oy

Enkomponentsförpackning? Det är skäl att precisera vad man avser med detta, är till exempel skilt förpackade kuvert i en låda en flerkomponentsförpackning

OP-kuvert AB

Par 2.1.5

Enkomponentförpackning ? Det är skäl att specificera kraven , vad menas ?

Kommentar från Nordisk Miljömärkning:

Kravet ändras , så att kravet om enbart enkomponentförpackning tas bort.
En utökning tillkommer,

9.1.3 Punkt 2.1.8 Krav på kuverts skärspill

Bong Suomi Oy

Man borde fastställa olika gränsvärden för klippningsavfall vid rotations- och klipptillverkning. Vid rotationsproduktion är 10 % lämplig, men i klipptillverkning borde värdet motsvarande vara 15-16 %.

Turun Kirjekuoritehdas Oy

I förslaget framförda gräns på 10 % innebär i praktiken att endast kuvert som tillverkats genom rotationsmetod uppfyller kriterierna. Produktionstekniskt överskrider kuvert som tillverkats genom arkmetod ofta denna gräns eller är mycket nära gränsen.

Det ligger alltid i tillverkarens intresse att minimera detta spill och sålunda beror uppnående av denna gräns inte på vilja utan på produktionsmetod och härigenom på slutprodukten.

Därför kan vi inte godkänna detta förslag som sådant. Vi föreslår att spillprocenten rapporteras separat eller att olika produktionssätt har sin egen gräns.

Bong Suomi Oy

Vid tillverkning av sidor, även avseende tryckning av ytor över 10 %, borde man inte ställa samma krav som för egentliga tryckerier eftersom i proportion till produktionston är mängden av avfall som uppstår vid tryckning av kuvert avsevärt mindre än hos ett typiskt tryckeri. Speciellt vid tryckning av inre del använder man samma film i regel flera gånger vid framställning av tryckplatta.

Bong Deutschland

During the production process the technical waste is between 6 - 16 % from the Envelope weight depending from size and window.

	window	without window
Pocket C5	16 %	11,72 %
Pocket C4	11,95 %	9,24 %
DL SS	13,32 %	6,39 %

Generally we calculate with an additional +/- 7 % for production waste!

OP-kuvert AB

Par 2.1.8

Den gräns som finns i förslaget 10% betyder i praktiken att endast kuvert tillverkade i rotationsmaskiner uppfyller kraven. Tekniskt sätt faller alla arkproducerade kuvert bort i.o.m att spilla nästan alltid

överstiger eller tangerar gränsvärdet.

I producentens intresse ligger det att minimera allt spill, därför är inte uppnående av gränsvärdet en fråga om vilja utan om produktionsteknik och i sista hand slutproduktens egenskaper.

Trycksaker har motsvarande gränsvärdet 20% som kan jämföras med arkmetoden.

Vi godkänner inte kriterier som sådant. Vi föreslår att spillprocenten rapporteras skilt eller att de olika produktionsmetoderna har egna gränsvärden.

Kommentar från Nordisk Miljömärkning:

Det gemensamma kravet för skärspill föreslås vara 15 %. Denna siffra är ägnad att eliminera kuvertstorlekar som medför extremt pappersspill. Avsikten är inte att hindra teknisk utveckling.

Comment from Nordic Ecolabelling:

The common upper limit for cutting waste is proposed to be 15 %. This value is best suited to eliminate the use of envelopes sizes that lead to extreme paper waste. The aim is not to prevent technical development.

9.1.4 Punkt 2.2. Krav på kuverttryckning, övergripande krav

Turun Kirjekuoritehdas Oy

Sammandrag

Vi anser att kriterierna är orimligt stränga med hänsyn till miljöaspekten samt dess andra egenskaper.

Jämlikställande av tillverkning av tryckt yta och tryckning med tryckeriverksamhet kan inte vara rätt. Avseende både mängd, kvalitet och teknik avviker verksamheten märkbart.

Även maximimängderna av avfall i olika produktionsprocesser är alltför hårda.

I fall kriterierna genomförs i framförd form minskar mängden märkta produkter hos Turun Kirjekuoritehdas Oy 80...90 % från den nuvarande. I så fall skulle vi säkert överväga och sannolikt avstå från användning av märket.

Eftertryckning av ett färdigt kuvert kan genomföras på vilket tryckeri som helst. Därför garanterar detta kriterium enligt vår åsikt inte för användaren att den tryckta produkten har tillverkats tillbörligt.

Behandlingskravet på sköljvatten vid tillverkning av sidor samt mätning/analys av silverhalten i sköljvatten är ett övermäktigt krav. Tryckning av kuvert sker i mindre skala i jämförelse med tryckning av andra produkter och dess miljöpåverkan befinner sig i ingen proportion till detta krav. (Trycksaker/4.3.1)

I fall detta kriterium bibehålles skall det proportioneras till tryckning av kuvert, inte till tryckning av ark. Vi föreslår att gällande praxis fortsätter.

Trycksaker/4.3.3 Offsettryckning, i punkt 7 framförda behandling av fuktningssvatten är ett övermäktigt krav. På årsnivå är fuktningssvattens mängd mycket liten. Tryckmaskiners struktur och måttkala är helt olik jämfört med arktryckmaskin. Miljöpåverkan i jämförelse med arktryckmaskinen är mycket liten men ekonomiskt skulle dess slopande bli alltför dyrt.

I fall detta kriterium bibehålles borde det proportioneras till tryckning av kuvert, inte till tryckning av ark.

OP-kuvert AB

Sammandrag:

Kriterierna är enligt vår mening oskäligt stränga då man beaktar produktens miljöbelastning och dess egenskaper.

Att jämföra sidframställningen och tryckandet med normal tryckeriverksamhet kan inte vara rätt. Både kvantitativt och kvalitativt skiljer sig verksamheten väsentligt från varandra. Även de olika produktionsstegens avfallskriterier är för stränga.

Ifall kriterierna verkställs enligt förslaget kommer volymerna för vår Kuvertfabrik i Oskarshamn andel att sjunka med 80..90% från den nuvarande nivån. I detta fall skulle vi allvarligt överväga märkets betydelse och sannolikt inte förnya vår licens.

Par 2.2.1

Trycksaker / 4.3.1 Sidframställningens krav på sköljvatten och behandlingskrav och analys av sköljvattnet är ett för oöverkomligt krav. Tryckande av kuvert är relativt småskaligt och dess miljöbelastning är i ingen proportion till detta krav. Om man tänker bibehålla kriterier skall det anpassas till verksamheten och inte arktryckandet.

Vi föreslår att det nuvarande förfarandet fortsätter.

Vi godkänner inte förslaget

Par 2.2.2

Tryckmaskinernas uppbyggnad är helt olik en ark-maskin. Miljöbelastningen är Minimal. Om man tänker bibehålla kriterier skall det anpassas till verksamheten och inte arktryckandet.

Vi föreslår att det nuvarande förfarandet fortsätter.

Vi godkänner inte förslaget

Par 2.2

Vilket tryckeri som helst kan trycka på ett färdigt kuvert. Därför garanterar inte denna paragraf slutkunden en korrekt producerad produkt.

Kommentar från Nordisk Miljömärkning:

Principen att kuverttryckkraven skall relateras till trycksakskriterierna är efterstävansvärt, för då är kraven oberoende av produktgrupp. Kuverttryckningen skall följa trycksakskriteriernas krav. Nordisk Miljömärkning har utvärderat flexo- fodertryckets miljöeffekter vid sidframställning och tryckformsframställning. För flexo- fodertryckets del bortfaller kraven på sidframställning och tryckformsframställning. Flexo- fodertryckets tryckningsmoment skall dock dokumenteras. Eftersom trycksakskriterierna(nuvarande version 3.3) inte ännu har ändrats för kuverts flexo-fodertryck enligt ovan, har undantaget för sidframställning och tryckformsframställning skrivits in i kuvertkriterierna.

9.1.5 Punkt 3.3 Krav på kuvertpapperets fiberråvara

Hippopotamus AS

Vi har sympati for at det gjøres fravik ift basismodulen for papir. Det gjelder å ikke være for stivbeinte, men se at det kan gjøres hensiktsmessige modifikasjoner for ulike produktgrupper. Men vi finner den foreslåtte endringen utilstrekkelig.

Vi antar at manglende absolutt krav om bruk av returfiber i basismodulen for papir, skyldes bekymring for sluttproduktets kvalitet – og at det oppfattes urimelig at alt svanemerket papir må inneholde returfiber.

Men når det først foreslås at spesielle ressurser som flis, sagspon o.l. skal ha et fortrinn i produksjon av konvoluttpapir, bør Stiftelsen Miljømerking gå lenger. Det er 2 muligheter:

1) Andelen fiber fra sertifisert skogbruk økes til 60% alternativt 100% av fiberråvare fra returfiber, flis og sagspon. Sertifisert skogbruk bør økes til 60% fordi det i bakgrunnsdokumentet s.16 anslås at det i år 2000 allerede var en andel på 35% i snitt for konvoluttpapir - og at dette har økt siden den gang. Svanemerket skal vel heller være i forkant enn bakkant?

2) Det stilles et absolutt krav om at papir for svanemerkede konvolutter skal inneholde minimum 50% returfiber.

Vi anbefaler det siste alternativet. Det er viktig at Svanemerket setter inn incitamentet for økt bruk av returfiber (som det tidligere er gjort i kriteriesettet for hygienepapir). Begrunnelse for økt bruk av returfiber finner dere i ulike kriteriesett/bakgrunnsnotater som dere selv har lagd. Vi opplever at også Stiftelsen Miljømerking ser de klare miljømessige fortrinn ved å benytte returfiber, både ut i fra redusert forurensning og ikke minst fornuftig ressursbruk. Dette er etter hva vi kan forstå det vesentlige argumentet for at konvolutter skal være mulig å materialgjenvinne. Var det ingen miljømessig gevinst ved dette, faller hele tankegangen for konvoluttkriteriesettet bort. Den miljømessige gevinsten blir ikke realisert hvis ikke suget i markedet etter resirkulerte produkter økes – her kan Svanemerket komme med et viktig bidrag hvis dere setter inn absolutte krav om bruk av returfiber for enkelte produktgrupper. For konvolutter passer dette utmerket, kvaliteten trengs ikke å forringes om returfiber benyttes. Vi vil bemerke at t.o.m. Den Norske Stat i et anbud for departementene har forlangt minimum 50% returfiber i konvoluttene. Skal Stiftelsen Miljømerking være mindre offensive i sine miljøkrav?

Grafiska Industrin r.f.

Förbundet anser kraven på kuvertpappers fibrer orealistiska och onödiga i de nordiska länderna.

I de nordiska länderna är pappersproduktionen mångfaldig jämfört med använt papper. I Finland, som är glest befolkat, har man dock vid insamling av papper uppnått världens toppvärde. Returfiber förslår dock inte till alla. Mera omfattande användning av returfiber som råmaterial för papper skulle förutsätta en märkbar import av avfallspapper. Detta är ekologiskt inte förnuftigt. Däremot borde avfallspapper främst utnyttjas närmare dess ursprung och som råmaterial av sådant papper till vilket det på grund av sina egenskaper bäst passar. Nordisk pappersindustri skall inte ställas i sämre ställning på grund av tillgängligt råmaterial.

I kraven har man vidare framfört att 20 % av returfiber som använts som råmaterial av papper skall komma från certifierade skogar. Nordisk skogsvård befinner sig på god nivå och certifiering kommer inte avsevärt att ändra detta faktum. Förbundet framför att kravet på certifiering slopas.

Stora Enso, Nymmölla Bruk

Planering av produktionen av kuvertpapper skulle då starta på vedgården vilket betyder en betydligt längre produktionscykel än idag. Detta skulle även innebära högre lager av färdig produkt.

Nu planeras produktionen efter kundorder direkt för påföljande dag och det betyder en jämn tillverkning av ungefär likadana massor som sedan kan blandas i olika proportioner på pappersmaskinen.

I bakgrundmaterialet står också nämnt att fabriker, som inte har en massa som uppfyller skogscertifieringskravet, kan köpa en sådan massa från andra fabriker. Vi ifrågasätter det miljömässigt sunnda i ett sådant förfarande om pappersbruket ifråga försörjs av ett integrerat massabruk från början!

Det finns heller inte något i dokumenten som kan rättfärdiga det strängare kriteriekravet för just andelen certifierad fiber för kuvertpapper.

Kommentar från Nordisk Miljömärkning:

Kravene til trefibene vil bli endret slik at det ikke er egne krav i tilleggsmodulen for konvolutter. Til Basmodulen inføres tillegg, enligt vilka även kuttespån och /eller sågspån kan räknas som alternativ enligt samma regel som gäller för returfiber. Fiberkraven är inte relaterade till enbart nordiska förhållanden. Olika regioners skillnader i fiberförsörjning är bakgrund till att det bör finnas olika alternativa sätt att klara fiberkraven.

Se forøvring kommentarer fra nordisk Miljømerking under kapitel 4.3.1 og 5.1.